

DARBININKAS

VISIEMS IŠTREMTIESIEMS TURI BŪTI
SUDARYTOS SĄLYGOS SUGRĮŽTI

Lietuvos gen. konsulo Anceto Simučio žodis Kultūros
Židnyje Brooklyne minint Balsųj Birželį š. m. birželio 25.

Vol. LXXIV, Nr. 30

Rugpjūčio - August 11, 1989 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Sovietų Sąjungos Aukšč. taryba po aštrių ginčų, didele balsų dauguma priėmė rezoliuciją, suteikiančią Estijai ir Lietuvai teisę nuo ateinančių metų pradėti savarankiškai tvarkyti savo ūkinę sistemą. Įstatymas tuo reikalu turėtų būti priimtas spalio mėn. tarybos sesijoje. Šis nutarimas esąs pirmas žingsnis į Baltijos valstybių nepriklausomybę.

Kubos prezidentas Fidel Castro įspėjo gyventojus ateityje nepasitikėti iki šiol gauta Sov. Sąjungos ūkine parama ir stengtis labiau pasitikėti jų pačių atliekamu darbu.

Izraelio armijos dalinys malūnsparniais nusileidė pietinio Libano kaimelyje ir pagrobė ten gyvenusių Libano šitų Dievo partijos religinį vadą šeiką Abdul Karim Obaid ir du jo bendradarbius. Šis Izraelio veiksmas sukėlė JAV vyriausybės ir gyventojų nepasitenkinimą, nes dėl to buvo pakartas tos partijos teroristų prieš kurį laiką pagrobtas JAV plk. lt. William R. Higgins ir grasinta pakarti kitą amerikietį įkaitą Joseph Cicippio.

Prezidentas George Bush paragino Sov. Sąjungą ir Arabų valstybes paveikti Iraną ir per jį Libano teroristus, kad ten laikomų įkaitų žudynės būtų sustabdytos.

Švedijos teismas rado pastovios gyvenamosios vietos neturėjusį kriminalistą Karl Gustav Christer Petterson kaltu už min. pirmininko Olaf Palme nužudymą ir nubaudė jį kalėti iki gyvos galvos.

NYT liepos 28 išspausdino vedamąjį "New Future, New Past for the Baltics", kur, pamatinę Estijai ir Lietuvai suteiktą teisę savarankiškai tvarkyti savo ūkius, nurodo, kad Sov. Sąjunga žingsnis paskui žingsni, yra priversta prisipažinti, kad Stalino-Hitlerio paktas ir jo slaptieji protokolai tikrai egzistuoja.

Irano gyventojai didelę balsų daugumą krašto prezidentu išrinko parlamento pirmininką Hojatolisham Hashemi Rafsamjani.

Kinijos komunistų partijos politbiuras, reaguodamas į studentų demonstracijų kaltinimus, uždraudė partijos pareigūnų giminėm naudoti savo giminių turimoms privilegijoms ir, pasinaudojant jų įtaka, steigti naujus biuzius.

Argentina bando atnaujinti diplomatinis santykius su Britanija. Jie buvo nutraukti iškilus ginčui ir karui dėl Falklando salos priklausomybės.

Lenkijos prezidentu išrinktas gen. Wojciech Jeruzelski, kaip ir buvo žadėjęs, pasitraukė iš partijos vado pareigų. Jo vieton partijos vadu buvo išrinktas min. pirmininkas Mieczyslaw Rakowski, o į pastarojo vietą buvo pasiūlytas vidaus reikalų ministeris Czeslaw Kiszczak, bet parlamente jo kandidatūra susilaukė smarkios opozicijos.

Paryžiuje vykstantį 18 valstybių konferencija Kambodijos reikalais, nepajėgdama susitarti dėl ten veikiančių Khmer Rouge partizanų vaidmens naujoje Kambodijos santvarkoje, nutarė pasiųsti į Kambodiją komisiją sąlygom iširti.

IŠ SIBIRO GRĮŽO PIRMIEJI TREMTINIŲ PALAIKAI

— Iš Igarkos atvežti 128 karstai —

Iš Igarkos, didžiojo lietuvių kapykyno atvežta 128 karstai. Ekspedicija buvo sunki, nes Šiauriniame Sibire vasarą trumpa ir žemė sušaldama vėl mirusius surakina.

Liepos 28, į Kedainių karinį aerodromą buvo atvežti pirmieji tremtinių palaikai, 128 karstai. Atvežti kariniu lėktuvu. Iš ten pervežti į Vilnių, Kauną ir kitas vietas, kur buvo iškilmingai palaidoti.

Taip į Tėvynę grįžta Stalino laikų nekaltų žmonių palaikai. Po tiek sunkių metų, po tiek vargų ir negandų vėl artimieji galės palaidoti savo tėvų, brolių, seserų ir kitų artimųjų kaulėlius.

Kada pradėtas rengti grąžinimo projektas?

Dabartinė Lietuvos vyriausybė 1988 m. gruodžio 27 priėmė nutarimą apie išvežtųjų reabilitaciją. Nutarime pasakyta, kad reikia teikti "visokeriopą paramą perkeltant artimųjų bei giminių palaikus iš iškeldinimo vietos į Tėvynę, o miestų ir rajo-

NAUJAUSIOS ŽINIOS IŠ OKUPOUOTOS LIETUVOS

Nidoje rugpjūčio 2 sprogo taršos vamzdžiai ir užliejo Kuršių marias. Vandens užteršimas nepaprastas, paviršiuje jau pasirodė mirusios žuvys, o jų ten buvo įvairiausių rūšių. Tarša pereina ir į Baltijos jūrą.

Žurnalistai ir kelių laikraščių redaktoriai iš Amerikos praeitą savaitę atvyko į Vilnių susipažinti su dabartine padėtimi.

Ragina nestoti į Raudonąją armiją. Praeitą savaitę Vilniuje Jaunimo Sąjunga ir Laisvės Lyga iškabino atsisaukimus, kuriuos ragina jaunimą nestoti į Raudonąją armiją, nes ji esanti tik okupantai. Kitos organizacijos prašė tokių plakatų neiškabinti.

Įkarta Krikščioniška žmogaus draugija, kuri rūpinasi seneliais, vargšais, palėgėliais, pamestinukais. Ši labdaros draugija iš Vakarų Vokietijos jau gavo paramą už 180,000 markių visokių reikmenų, instrumentų, vaistų, kurie reikalingi seneliams.

Dažnai kalba per radiją apie žmogaus ir gamtos santykius, kaip žmogus dabar yra užteršęs gamtą.

Leidžiamos knygos šių rašytojų: Petronėlės Orentaitės, Jurgio Jankaus, Kazio Almeno.

Atstatomi pakelės kryžiai, kurie buvo naikinami be pasigailėjimo. Per radiją davė pasikalbėjimus su Simno su Varėnos II klebonais, kaip jie rūpinasi kryžių atstatymu.

Atkurto Pieno Centro ir Maisto bendrovės. Pieno centras organizuos ir telks visa pieno rūpinasi jo gaminiais. Kaip pranešė, Lietuvoje gaminama nemažiau pieno per metus kaip Danijoje, o pieno produktų nesimato. Dabar Pieno Centras pirmiausia rūpinasi, kad produktų užtektų vidaus rinkai. Maistas sutelks visus maisto fabrikus, rūpinsis mėsos paskirstymu krašte ir eksportu.

(nukelta į 2 psl.)

nų vykdomieji komitetai turi griežtai kontroliuoti, kaip sprendžiami reikalai".

Prasidėjo "Tremtinio" klubas

Iniciatyvos ėmėsi "Tremtinio" klubas. Jis vasario mėnesį kreipėsi į dabartinę Lietuvos vy-

riausybę, pranešė apie liepos mėnesį rengiamą ekspediciją palaikam perkelti ir prašė suteikti įmanomą paramą.

Prašymą išnagrinojo Transporto, Komunalinio ūkio, Sveikatos apsaugos ir kitų ministerijų (nukelta į 2 psl.)

Tremtinių palaikų karstai atvežti į Kedainių aerodromą. Juos pasitiko žmonių minia su vėliavomis. Šią nuotrauką įsidėjo The New York Times rugpjūčio 3 d. numeryje.

SĄJŪDIEČIAI SUSITIKO SU JAV AMBASADORIUM

(New Yorkas, 1989 liepos 14. LIC) Devyni Sąjūdžio seimo tarybos nariai liepos 13 Maskvoje susitiko su Amerikos pasiuntiniu Jack Matlock, — praneša Lietuvos Informacijos centras.

Dviejų valandų susitikime JAV ambasadoje dalyvavo amb. Matlock, jo sūnus ir du padėjėjai bei Sąjūdžio seimo tarybos nariai: Vaidotas Antanaitis, Antanas Buračas, Virgilijus Čepaitis, Bronius Gengelis, Romas Gudaitis, Mečys Laurinkus, Kazimieras Motieka, Romualdas Ozolas, Kazimieras Uoka.

Sąjūdžio informacinė agentūra remdamasi "Atgimimo" redaktoriaus Ozolo informacija, pranešė, kad Seimo tarybos nariai pasiuntinį painformavo apie Sąjūdžio struktūrą, tikslus bei visuomeninę veiklą ir jo poveikį Lietuvos gyvenime. Taip pat nušvietė Sąjūdžio deputatų veiklą Lietuvoje ir Maskvoje. JAV ambasadorius apibūdino Amerikos vykdomos Baltijos šalių okupacijos nepripažinimo po-

litikos tradicijas, akcentavo tai, kad Amerika buvo ir bus už laisvą tautų apsisprendimą, pažymėjo tradicinę lietuvių emigracijos aktyvumo svarbą.

Romualdas Ozolas Amerikos Balso laidoje šitaip apibūdino susitikimą JAV ambasadoje:

"Buvo ... apsikeista mintimis apie galimybę rasti naują pereinamąjį iš satelinės į nepriklausomą Lietuvą bendravimo pobūdį, nekeičiant tarptautinio Lietuvos statuso, nekvestionuojant nusistovėjusių normų ir ypač jokiais atvejais nepakenkiant Amerikos pagrindiniam ... nepripažinimo principui ir, reikčia, vis dėlto pabandant rasti būdus, kaip šiose kintančiose pereinamosiose sąlygose glaudesnius ryšius palaikyti. Tai visų pirma turbūt skatinant privačią verslininkystę, kultūrinio bendradrbiavimo formas, daugiau privačias, žinoma, valstybinių čia kolkas negali būti..."

Šalia galimybės skatinti bendrų su Amerikos verslo

JACHTA "AUDRA" PAVOJUEJE

Vilniaus radijas rugpjūčio 3 pranešė, kad jachtą "Audrą" ištikto nelaimė. Ji pateko į audrą, ir viesulai jai sulaužė visus vairavimo įrengimus. Jachta nebegalėjo jau savęs kontroliuoti, ją vėjas nešė, kur jis norėjo.

Jachtą susisieki su savo centru Lietuvoje ir prašė pagalbos. Centras kreipėsi į Klaipėdos uosto įstaigas, kad šios suteiktų pagalbą. Klaipėdos uosto centrinė surado vieną prekinį laivą, plaukiantį į Kubą ir esantį netoli "Audros". Tas prekinis laivas susirado "Audrą", ją prisirišo ir nu-

tempė į Azorų salas remontui. Audra yra pirktą Lenkijoje, ir to tipo jachtoms pasitaiko, kad sulūžta vairavimo įtaisymai. Jachtos įgula mėgino patys pasitaikyti, bet nepavyko, turėjo šauktis pagalbos.

Diena prieš tai "Audra" plaukė labai sėkmingai. Jai buvo palankus vėjas, ir ji per dieną nuplaukė 200 jūros mylių, tuo pralenkė kitas dvi jachtas.

Dabar "Dailė" ir "Lietuva" plaukia tvarkingai pirmyn ir jau nukeliavo daugiau nei pusę kelio per Atlantą.

birželio 14-ji buvo oficialiai paminėta ir okupuotoj Lietuvoj kaip Gedulo ir vilties diena. Tuo reikalu šių metų birželio 9 d. Vilniuje išleistas Aukščiausiosios tarybos prezidiumo įsakas, kuris paskelbtas birželio 11 denos Tiesoje. Ar tai nepanašu į krokodilą, kuris, prarijęs žmogų, ašaroja jo gailėdamasis?

Bet čia dar ne viskas. Tos pat dienos Tiesa skelbia atvirą laišką Lietuvos žmonėms — *Susikaupkime, pristinkime, pagerbkime*". Laiškas pradėdamas šiais žodžiais: "Ateina biželio 14-ji diena, kuri visiems mums primena Lietuvos praeities tragizmą. Ji primena sušaudytus, sušaldytus, nukankintus, tremtyje numarintus. Ji primena visus nekaltuosius, visas aukas, kurių net kapų nežinome... Ant mūsų meto dar krenta stalinizmo juodas šešelis... Pekėlėme beribį skausmą, niekinimus, melą, pakelsime ir visą tiesos sunkumą. Tauta turi ateiti, tik žinodama praeitį..."

Laišką papsirašo Lietuvos Komunistų partijos centro komiteto vardu A. Brazauskas, Aukščiausios tarybos prezidiumo vardu V. Astrauskas ir Ministrų Tarybos vardu V. Sakalauskas.

Išklausęs tuos gražius žodžius, ne vienas paklaus, argi ne Lietuvos Komunistų partija buvo pagrindinis Stalino įrankis Lietuvos nepriklausomybei likviduoti, argi ne Komunistų partijos nariai uoliai talkininkavo iš Maskvos atvykusiems NKVD nariams sudarant sąrašus, kas likviduotinas ir kas išvežtinas.

Ir kaip sunku žmogui susigaudyti, kai krankliai pradeda gie-

(nukelta į 2 psl.)

NAUJAS "REQUIEM" ŽUVUSIEMS UŽ LAISVĘ PAGERBTI

Vilniaus universiteto didžiajame kieme birželio 26 pirmą kartą buvo atliekamas kompozitoriaus Vidmanto Bartulio naujas kūrinys *Requiem* už laisvę žuvusiems pagerbti. Besiruošiant Gedulo ir vilties dienos minėjimui, Kultūros ministerija užsakė sukurti gedulingą kūrinį. Užtuot atlikę Verdi, Mozarto, Brahmsio gedulingas mišias, kompozitorius V. Bartulis sukūrė plačios, apimties kūrinį — *Requiem* mišias, kurias atliko Kauno valstybinis choras, "Ąžuoliuko" choras, filharmonijos orkestras, pučiamųjų instrumentų grupė ir solistai — R. Mociūtė, A. Janutas, V. Prudnikovas. Dirigavo P. Bingelis.

Apie tremtinių pargabenimą iš tolimojo Sibiro dabar Lietuvoje daug kalbama ir rašoma. "Gimtasis Kraštas" įsidėjo šią nuotrauką birželio 8-14 dienos numeryje su tokiu parašu: "Lietuva toli, su lazdele nepareisi", — sako buvęs "politinis" kalinys Bronius Navarskas.

Ir kada jie galės grįžti iš savo didžiausios tremties į Tėvynę!

VISIEMS IŠTREMIESIEMS TURI BŪTI SUDARYTOS SĄLYGOS SUGRĮŽTI

(atkelta iš 1 psl.)

doti lakštučių balsais, kaip atskirsi kranklį nuo lakštutės, jei jis tokiu pat balsu gieda, gal jis tikrai pasidarė lakštute, o gal tik apsimetėlis?..

Jau minėtoji Tiesa š. m. balandžio 18 d. numeryje praneša, kad 1941 - 1952 metų laikotarpyje iš Lietuvos ištremita 37,362 šeimos arba 120,926 asmenys. Okupuotos Lietuvos Ministrų Tarybos 1988. IX. 20 d. nutarimu visi jie reabilituoti. Ar bereikia didesnio pasityčiojimo? Už tai, kad jie buvo nekaltai ištremiti, jie skaitomi nusikaltėliais, kuriuos reikia reabilituoti. Užsi-merkiamia prieš faktą, kad tikrieji nusikaltėliai buvo Stalino NKVD agentų talkininkai. Jie turėtų būti patraukti teisman, atitinkamai nubausti ir tik po to viešai atsiprašę nuskriaustųjų.

prašyt dovanojimo ir reabilitacijos.

Meskime žvilgsnį į pirmąjį ištremitųjų sąrašą, kuriame suregistruoti 19,285 asmenys. Jame yra buvęs Lietuvos prezidentas Aleksandras Stulginskis, penki Nepriklausomybės Akto signatarai, penki buvę ministrai pirmininkai, 25 buvę ministrai, 3549 ūkininkai, 1142 mokytojai, 215 studentų, 94 gydytojai. Tarp jų yra ir tokie liaudies priešai — 316 naujagimių iki vienerių metų amžiaus, 949 vaikai iki keturių metų amžiaus. Dauguma jų mirė nuo bado ir šalčio.

Visiems ištremitiesiems ir jų palikuonims turi būti sudarytos sąlygos grįžti į savo Tėvynę Lietuvą, jų atsiprašyti išmokant kompensacijas už padarytas skriaudas. To turime reikalauti ir niekada neužmiršti, minėdami Baisųjį Birželį.

naudėz ir 3 kiti buvę ministerijos pareigūnai buvo areštuoti už kyšininkavimą, o 4 brigados generolai buvo pažeminti į pulkinikus.

J. T. Saugumo taryba vienbalsiai priėmė rezoliuciją, reikalaujančią paleisti visus Artimuose Rytuose laikomus įkaitus ir pasmerkiančią įkaitų ėmimą.

Lenkijos vyriausybė sustabdė maisto gaminių žemom kainom palaikyti mokamas subsidijas, ir maisto kainos krautuvėse staiga net kelis kartus pakilo.

ŽINIOS IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS

(atkelta iš 1 psl.)

Makabi žydų sportinė organizacija, iš Lietuvos navyko į Izraelį ir ten dalyvavo Izraelio tautinėje olimpiadoje. Kaip Lietuvos Makabi pirmininkas pranešė, jie pasiekė tik laimėjimų šachmatuose, gavo net medalį. Futbolo žaisti negalėjo, nes dar trūksta praktikos, dar jų sporto klubas jaunas. Pakvietė Izraelio Makabi pirmininką apsilankyti Lietuvoje. Jis kvietimą priėmė. Lietuvos Mahabi pirmininkas pasakojo per radiją, kad Izraelyje nėra jokio antagonizmo prieš Lietuvą.

Gamyba nuo sausio 1 92 % priklausys Lietuvai, o likutis Maskvai, o tuos 8 procentus jėina geležinkeliai, keliai.

Filmuojamas Mariaus Katiliškio romanas: "Miškais ateina ruduo". Filmo statytojai turį vargo nufilmuoti knygos pradžią, kur veiksmas vyksta dar nepriklausomos Lietuvos kaime. Tas kaimas dabar esąs iš pagrindų pasikeitęs. Per radiją skaitė ir tos knygos ištraukas.

Igarkoje, kur palaidota daug tremtinių, atvykusi pirmoji studentų grupė surinkti tremtinių palaikus, nerado pažadėtų pagamintų karstų. Turėjo jie patys imtis šio darbo.

Tarp Vilniaus ir Rytų Berlyno nuo balandžio pradžios pradėti reguliarūs oro linijų skridimai. Kitais metais lėktuvai pradės kursuoti į Erfurtą, į Sofiją Turkijoje, į Helsinkį Suomijoje.

Į Švediją rugpjūčio — spalio mėnesiais vyks Lietuvos ūkio darbininkai pasimokyti, kaip tvarkyti savarankiškus ūkius.

Nacionalinė Martyno Mažvydo Biblioteka veikia Vilniuje, Gedimino prospektas 51. Čia galima rasti ir užsienyje leidžiamus lietuviškus laikraščius viešai pasiskaityti. Biblioteka tik dar tebeorganizuoja šį lietuviškos spaudos skyrių ir prašo, kad laikraščių leidėjai jiems siųstų savo laikraščius. Dabar galima rasti: Draugę, Tėviškės Žiburius, Dirva, Lietuvių Dienas, Aidus.

Savaitės įvykiai

Sov. Sąjungos Liaudies atstovų kongrese, turinčiam 2250 narių, susidarė 250 atstovų nepriklausoma grupė, kuri, vengdama opozicijos vardo, numato siekti visą partijos politinę galią perduoti demokratiškai išrinktom tarybom. Ji išsirinko penkis pirmininkus, kurių tarpe yra akademikas Sacharovas ir kanziom kalbom pasižymėjęs Boris Jelcin.

Jau pradėdama spekuliuoti apie netolimoj ateity numatomą prezidento Bush ir prezidento Gorbačiovo susitikimą.

Žinovai teigia, kad Sov. Sąjungos angliakasiai pažadėti jų gyvenimo pagerinimai valstybei per metus kaštuosią apie 8 bil. dol. papildomų išlaidų.

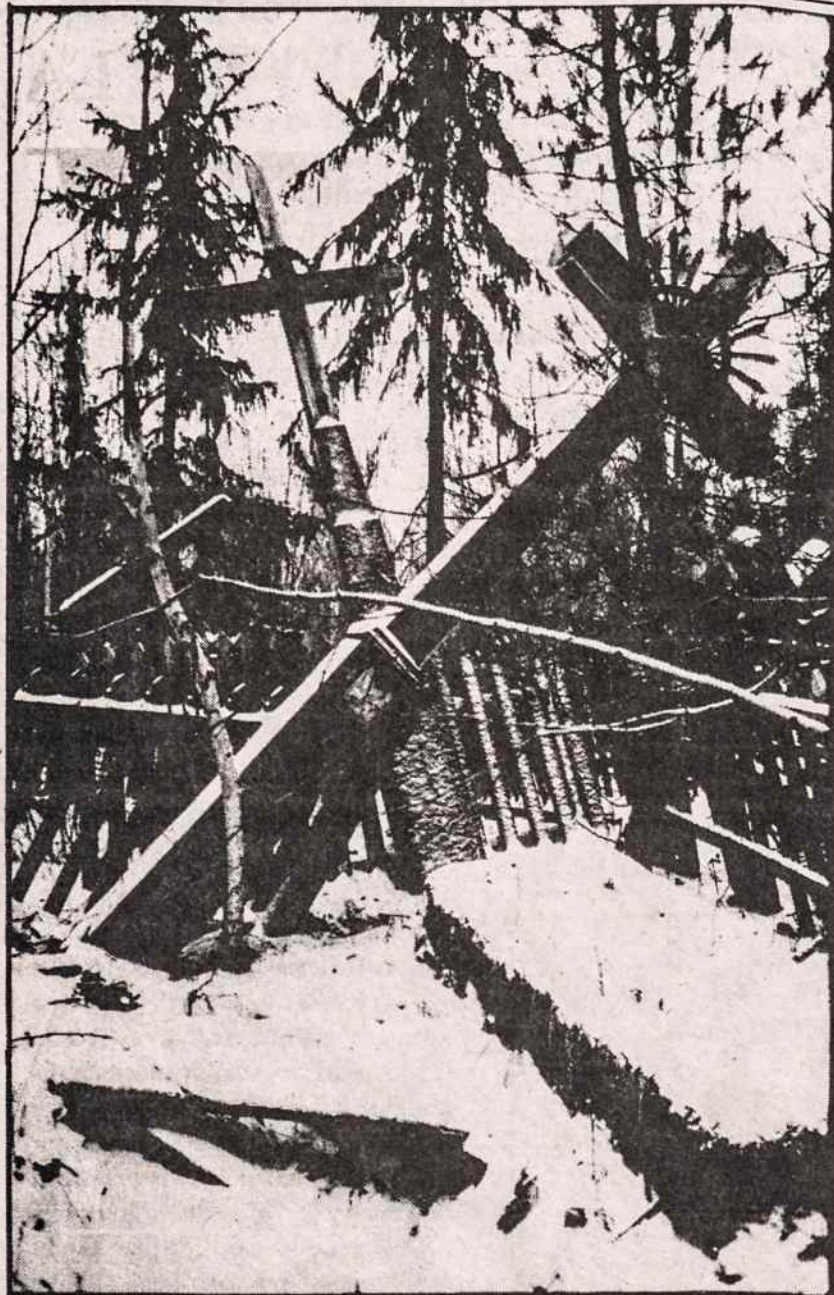
Izraelio Aukšč. teismas nusprendė, kad armijos daliniai be teismo sprendimo neturi teisės palestiniečių namų sprogdinti ar buldozeriais nugriauti.

Nauji Černobylio katastrofos tyrimai parodė, kad dėl radiacijos pavojaus reikės papildomai evakuoti apie 100,000 žmonių iš Gudijos kaimų, esančių net per 200 mylių nuo Černobylio.

Kubos buv. vidaus reikalų ministris gen. Jose Abrantes Fer-

-0-

Tai tik pradžia. Ir pati vyriausybė, juo labiau ir žmonės nori savo artimuosius bent tokių būdų pagerbti ir Tėvynę ir jus palaidoti, kad kartų kartoms primintų tuos sunkius ir baisius laikus, kuriuos pergyveno lietuvių tauta.

Lietuvių kapai Igarkoje. Kliše išimta iš "Europos lietuvių" laikraščio. Nuotrauka: R. Urbanavičiaus

IŠ SIBIRO GRĮŽO PIRMIEJI TREMTINIŲ PALAIKAI

(atkelta iš 1 psl.)

bei žinybų žmonės.

Paaiškėjo, kad geležinkeliais negali tremtinių palaikų pervežti, negali sukomplektuoti specialaus sąstato, nes traukiniai esą užimti kitais masiniais pervežimais. Galės tai padaryti tik rugsėjo mėnesio pradžioje. Rudenį gi organizuoti palaikų pervežimą iš tolimosios šiaurės jau per vėlu.

Tada kreipėsi į Sovietų Sąjungos vyriausybę ir iš ten gavo neigiamą atsakymą. Kreipėsi ir "Tremtinio" klubas, liaudies deputatai ir nieko nelaimėjo.

Padėjo aviacija

Tada padėjo Lietuvos civilinės aviacijos valdyba. Lietuvos prašymu gynybos ministerija davė karišką lėktuvą, kuris iš Vilniaus į Igarską išskrido liepos 16. Keliavo daugiau kaip šimtas žmonių.

Jei nebūtų atėjusi į pagalbą karinė aviacija, Lietuvos civilinės aviacijos valdyba būtų ieškojusi transporto lėktuvų.

Specialūs karstai

Palaikam pervežti buvo reikalingi specialūs karstai. Lietuvos vyriausybė tam reikalui skyrė

medienos, cinkuotos skardos, lydymo metalo. Skardą iš Klaipėdos į Igarką nemokamai nugabeno vandens keliais Lietuvos laivinykystė.

Kai ekspedicija atvyko į Igarką, karstai nebuvo gatavi. Vieni ekspedicijos žmonės tuoj ėmė dirbti karstus, kiti apžiūrino kapus, registravo, darė kapinių planą, filmavo. Kai buvo viskas paruošta, tada jau iškasė palaikus ir juos sudėjo į specialius karstelius.

Sutinka su iškilimais ir mitingų

Kėdainiuose jų lėktuvą sutiko ir vyriausybė, ir partija; sakė kalbas ir niekino Staliną. Dalyvavo ir Algirdas Brazauskas, ir aukštoji dvasininkija. Sutiko iškilmingai, kaip praneša spauda, paskui buvo išvežti į Vilnių, Kauną ir kitas vietas, kur palaikai vėl giminių buvo palaidoti savuose kapinaitėse.

The New York Times rugpjūčio 3 įsidėjo čia mūsų perspausdinamą nuotrauką. Matome, kaip karstai apkloti lietuviškom vėliavom, apdėti gėlėmis. Susitiko su lietuviškom trispalvėm, bet šalia jų matyti ir bažnytinės gedulo vėliavos.

Cedulo procesija Vilniuje, nešami tremtinių palaikų karstai. Šią nuotrauką įsidėjo "Tiesa" liepos 30 dienos laidoje.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisinuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prle Fforest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuvės. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixerla, Jr. laidotuvių direktorius. Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN, MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj — OHLETT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

QUEENS COLLISION. KRIS-DEE CORP. D/B/A. Expert auto body works. Ducco Painting. Welding. Frames straightened. Fiber glass work, 131-13 Hillside Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418. John R. Chicavich. 718 441 - 6666. 24 Hours towing 718 657 - 3086.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Meilus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK 106.9 FM. Romas Kezys 217 - 25 54th Ave. Bayside, N.Y. 11364, Tel. 718 - 229 - 9134 arba 718 - 428 - 4552.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT — "Lietuvos Atsiminimai", pirmadieniais nuo 6 iki 7 v.v. iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programos, vedamos anglų kalba, iš tos pačios stoties, taip pat pirmadieniais girdimos pusvalandį anksčiau, nuo 5:30 iki 6 v.v. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753 - 5636.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telef. 508 586-7209.

LITHUANIA 700 YEARS

(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Pulkis dovana kitataučiam ir lietuviams, naudojančiam tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE SV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSU VIENINTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS

I LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office 718 827-1352
Brooklyn, N. Y. 11207 Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360
Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341
Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCIJE KOMISIJA

Lietuva vėl šaukiasi skubios pagalbos

Visi žinome, kas nutiko prieš 50 metų — 1939 metais rugpjūčio 23 per Lietuvos teritoriją perskrido vokiečių specialus lėktuvas tiesiai į Maskvą ir ten pasirašė sutartį, kurios vienoje pusėje buvo Stalinas, o kitoje Hitleris. Pasirašė jų užsienio reikalų ministrai Molotovas ir Ribentropas.

Ta sutartis hitlerinei Vokietijai leido užpulti Lenkiją ir tuo pradėti Trečią pasaulinį karą. Buvo pasirašytos ir slaptos sutartys, pasidalyta įtakų zonomis. Pagal tas sutartis Lietuvą okupavo Sovietų Sąjunga.

Dabartinė Lietuvos padėtis remiasi šia sutartimi. Lietuva ne pati savo noru prisijungė, ją smurtu okupavo. Sovietų Sąjunga skelbė, kad Lietuvoje įvyko proletariato revoliucija, kuri ir nuvertė buvusios laisvos Lietuvos respublikos valdžią. Proletariatas susikūręs savo valdžią, jau savanoriškai nutaręs prisijungti prie Sovietų Sąjungos.

Visa tai yra melas. Nebuvo jokios proletariato revoliucijos, Sovietų Sąjunga smurtu, apgaulė įjungė Lietuvą į Sąjungą visai prieš jos valią. Tai ji padarė dėl to, nes buvo pasirašyta sandėris tarp Hitlerio ir Stalino. Abu labu tokiu būdu norėjo pasiplešikauti!

Ilgai ta sutartis buvo slepiama. Lietuvoje ji jau buvo žinoma vokiečių okupacijos laikais, vėliau metai po metų, ypač pokario metais, viskas iškilo į dienos šviesą.

Sovietai sakosi nerandą tos sutarties. Vokiečiai pasakė kitaip: yra sutarties autentiškas nuorašas. Ribentropas prieš karo pabaigą įsakė vienam Užsienio reikalų ministerijos valdininkui sunaikinti visus slaptus dokumentus. Jis juos pirma nufilmavo, filmą paslėpė, o paskui sunaikino

dokumentus. Po karo filmą atidavė britų žvalgybai. Ji yra gerai žinoma, turinys paskelbtas.

Maskvai juk nebuvo jokio intereso sunaikinti. Ji dabar sakosi, kad neranda, nes nenori rasti. Sutarčių radimas jiems tik paakenkia. Bet yra ir sovietų istorikų, kurie kalba kitaip, — jiems yra žinoma sutartis.

Okupuotoje Lietuvoje vedama didžiausia akcija, renkami parašai po peticija, kad ši sutartis būtų paskelbta negaliojanti nuo pat pradžių. Lietuvoje renkami parašai. Per visą Lietuvą eina entuziazmo banga, per televiziją, radiją ragina visus gyventojus pasirašyti. Jau dabar yra surinkta apie 2 milijonai parašų. Parašai bus įteikti Jungtinėm Tautom ir pareikalauta, kad vėl būtų atstatyta pirmą kartą padėtis.

Per spaudą ir per radiją iš pavergtos Lietuvos atėjo prašymas, kad ir Amerikos, ir kitų kraštų lietuviai įsijungtų į šią akciją.

Lietuva tiesia rankas į laisvę. Negi mes liksime abejingi?! Tiek kartų mes padėjome Lietuvai jos sunkiose ir lemtingose valandose. Ir dabar ji šaukiasi skubios pagalbos, kad peticijos parašų rinkimas būtų efektingas, — kad Ribentropo - Molotovo sutartis būtų paskelbta negaliojanti.

Kviečiame visus įsijungti į peticijos darbą. Patys pasirašykime, rinkime parašus iš savo artimųjų, iš amerikiečių bičiulių tarpo. Kadai Amerikos lietuviai surinko per milijoną parašų, kai siekė atstatyti nepriklausomą Lietuvą po pirmojo pasaulinio karo. Skubėkime ir dabar surinkime! Kiekvienas čia yra reikalingas. Apsirūpinkime reikalinga literatūra ir rinkime, nes tuo pagelbėsime Lietuvai.

Kviečiame Lietuvos vyčių organizaciją, lietuvių studentus

New Yorkas. Americans for Due Process praneša, kad birželio 20 d. pirmą kartą per beveik dešimt metų OSI gyvavimo JAV-ų Atstovų Rūmų narys viešai pareikalavo Kongreso iš-tirti OSI veiklą.

Kongresmenas James A. Traficant, Jr. iš Ohio padarė tokį pareiškimą Atstovų Rūmuose: "John Demjanjuk buvo automechanikas Clevelande. Jis gimė 1920-ais metais Ukrainoje. Jis buvo priverstas įstoti į Raudonąją Armiją 1940-ais metais. Jis tapo vokiečių karo belaisviu 1942-ais metais. John Demjanjuk sakė, kad jis tarnavo keturiose karo belaisvių stovyklose iki karo galo. Izraelio teismas pasakė "Ne". Jie sakė, kad jis yra Ivanas Žiaurusis. Jis yra Izraelio kalėjime, nuteistas mirčiai".

"Mano nuomone, ši byla dvokia. Yra liūdna, kad Amerikos Office of Special Investigations (OSI) yra nusisukę nuo savo piraitei į laikraščiu redakcijas ir ten informuoti, ką reiškia rugpjūčio 23. Pasiėkime ir televiziją. Tegutą dieną pamini, kas nutiko kadaise Lietuvoje.

Rašykime savo senatoriam, kongreso nariam. Visi, kas tik gali, rašykim. Reikia surinkti kuo daugiau balsų. Visi turime dirbti, šaukti ir šaukti, kas nutiko, kokia klaida pasinaudodami užgrobtą laisvas Pabaltijo respublikas.

Lietuva šaukiasi pagalbos, kad jos vergijos grandinės būtų nuimtos nuo rankų. Visi padėkime jai! Visi!

REIKALAUJA IŠTIRTI OSI VEIKLĄ

liečio teisių, statydami pavojingą precedentą, kuris gali į pavojų pastatyti visų piliečių teises. Yra per daug nesklaidumų. Gynbos advokatas nusižudė. Aš prašau investigacijos John Demjanjuko Amerikos pilietybės byloje ir taip pat Office of Special Investigations darbų šiame krašte. Nors jis yra automašinis, bet ir automašinis turi tam tikras teises. Aš nežinau tiesos, bet Amerika turėtų jų sužinoti".

Kongresmenas Traficant taip pat raštu kreipėsi į Atstovų Rūmų Teisinių Reikalų Komiteto (Judiciary Committee) pirmininką Jack Brooks prašydamas, kad Komitetas pradėtų tirti OSI vedamas akcijas. Jis savo laiške pažymėjo taip: "Atrodo, kad (Demjanjuko) byla yra tokia jautri, kad žmonės yra pasirinkę į ją neįsivelti. Aš esu peržiūrėjęs reikalą ir prisipažįstu, kad gal nežinau visų faktų. Tačiau yra tiek daug neįprastų nesklaidumų šioje byloje, kad aš jaučiau, kad turi būti imtasi kokios nors akcijos giliau panagrinėti šią situaciją".

Prie savo laiško kongr. Traficant prijungė ir du šiais metais parašytus kolumnisto Patrick Buchanan straipsnius, kurie aprašo Demjanjuko bylos eigą ir OSI medžiagos nuslėpimą nuo gynybos. Į vieno straipsnio antraštę, dar kongr. Traficant pridūrė ranka: "Buchanan teisingas! Kas ten po velnių darosi su OSI"???

Americans for Due Process

Americans for Due Process koordinatorė Rasa Razgaitienė (pirma iš dešinės) kalbėjo New Jersey lietuvių klubui apie OSI. Iš kairės — klubo pirmininkė Elizabeta DiAngelis, S. Kovalesky, N.J. LB pirmininkė R. Juškienė ir R. Razgaitienė.

jau eilę kartų yra kontaktavę Kongresą, prašydami "oversight hearings" — viešos OSI apklausos. Š. m. balandžio mėnesio kreipimasis buvo siūstas asmeniškai visiems Senato Teisinių Reikalų Komiteto nariams ir prašyta buvo iširti neaiškumus ukrainiečio Demjanjuko ir kroatų Artukovič byloje. J. Demjanjukas buvo JAV-ėse išpilietintas ir vėliau išvežtas į Izraelį, kur jis buvo nuteistas mirties bausme už tariamus nusikaltimus Treblinkoje Antrojo pasaulinio karo metu. Šiuo metu jis laukia apeliacijos, kuri prasidės ateinančių rudenį. Komunistinei Jugoslavijai pareikalavus A. Artukovič, jis buvo JAV-ių išduotas ir ten buvo nuteistas mirties bausme. Jis būdamas kalėjime mirė.

"Abejose bylose reikalinga iš-

tirti, ar Teisingumo Departamento Office of Special Investigations nenuslėpė svarbių dokumentų nuo gynybos", pareiškė ADP koordinatorė Rasa Razgaitienė, paaiškindama kodėl ADT kreipiasi į Kongreso atstovus. Per praėjusius porą mėnesių A. Artukovič sūnus, Rad, iš Kalifornijos, yra pateikęs visiems Kongreso atstovams dokumentaciją, kuri parodo, kad OSI ne tik Jugoslavų valdžią įtaigavo pareikalauti A. Artukovič iš Amerikos, bet kad tai buvo padaryta remiantis melagingu jugoslavų partūpintu liudininko Audič protokolu. J. Demjanjuko šeima ir gynyba Amerikoje yra išgavę informacijos per Freedom of Information Act, kuri nurodo, kad Demjanjuko byloje OSI nuslėpė svarbią dokumentaciją, būtinai reikalingą šiuo metu apsiginti Izraelyje.

Gegužės mėnesį dėl Ukrainos ir Pabaltijo buvo išsiūstas Americans for Due Process žiniaraštis Kongreso Ad Hoc Komiteto nariams, bei Atstovų Rūmų ir Senato Teisinių Reikalų Komiteto nariams, žiniaraštis buvo aprašyta Demjanjuko problemos, kartu su kreipimusi užvesti "oversight hearings".

ADP šiuo metu kontaktuoja etnines organizacijas ir prašo jas taip pat prašyti "oversight hearings" Demjanjuko ir Artukovič byloje. Norintys išreikšti padėką ar paramą kongr. Traficant, gali tai padaryti rašant šiuo adresu: Congressman James Traficant, 312 Connon House Office Bldg., Washington, D.C. 20515.

Baltųjų Rūmų rožių sode liepos 21 Amerikos prezidentas George Bush kalba Pavergtų tautų savaitės proga. Sodelyje buvo susirinkę pavergtų tautų atstovai.

VINCAS KUDIRKA

VIRŠININKAI

4

— Gera tvarka, — manė sau Kruglodurovas.

— Ponas viršininke! — tarė Pstrumskis, pildamas vyšinės, — štai ir vaitas sutinka pridėti prie to savo algą.

Vaitas pašauktas iš virtuvės ir pirmiau Pstrumskio pamokytas, prisiartinio prie viršininke, pabučiavo jam ranką ir tarė lietuviškai:

— Tai gi, ponas viršininke, priimkite nuo pono Pstrumskio ir mano algą.

Pstrumskis tuoj išvertė maskoliškai vaito žodžius ir mirktelejo, kad jis vėl eitų į virtuvę.

Viršininkei, jau įkaitusiam, labai patiko vaito auka ir nusižeminimas prieš vyriausybę.

— Kokie čia geri žmonės! Kaip jie supranta ir gerbia vyriausybę! — tarė beveik susigraudinęs. — Kokie čia geri papročiai! — manė sau, atmindamas Žydpilės burmistą ir Pstrumskį.

— Taip, ponas viršininke, žmonės čia labai geri, visus vyriausybės įsakymus pildo nesipriešindami, ypač su mokesčiais:

rodos, nė nesunku jiems mokėti. Tik tai, ponas viršininke, yra mūsų valstyje keletas tokių, kurie "buntavoja" žmones.

Pstrumskis kalbėjo apie keletą ūkininkų, supratusių neteisėtus raštininko kelius ir garsiai apie tai kalbančių. Norėjo užsiundyti juos viršininke, kad jų skundai nebūtų kada nors išklausti. Viršininke, iš savo pusės, žinodamas, kad jam pačiam įsakyta prižiūrėti kokius ten "litomanus", kurie "buntavoja" žmones, ir manydamas, kad Pstrumskis kaip tik apie tokius kalba, pasakė rimtai:

— A, tai litvomanai! O, jie maišadarai, maišadarai! Tik mes juos apmalšinsime!

Pstrumskiu nekenčiamų jo žmogystų sumaišymas su paties viršininke nekenčiamais litvomanais buvo labai parankus, ir todėl jis įvykusio qui pro quo visai nesistengė nė atitaisyti.

Kada išbandė visokias degtines, ėmėsi vyno, prisigretino prie jų ir moters.

— Ar ponas viršininke vedęs? — paklausė švelniai Pstrumskis.

kienė.

— Kaipgi, vedęs ir vaikučių turiu.

— Tai, ponas viršininke, neapykite, jeigu aš parūpinsiu jūsų gerbiama šeimininkei šiek tiek mažmožių, namams reikalingų. Aš pati šeimininke, tai žinau, ko reikia. Meldžiu, ponas viršininke, jeigu kartais prirėktų ir ko kito, tai tik duokite žinią — pristatysime. Mieste su tokiais dalykais tai, žinoma, sunku, o mums, kaimo gyventojams, labai lengva juos turėti. Būsime laimingi, jeigu galėsime ponui viršininkei nors tokiais mažmožiais patarnauti.

Viršininkei daugiau nieko neliko, tik padėkoti už tokį gražų priėmimą, kuriuo tikrai ketino naudotis, už meilų pavaišinimą, vienu žodžiu, už pagarbą, parodytą vyriausybei.

— Dėkui jums, mano mieli, už viską! Aš jūsų geros širdies niekad neužmiršiu! pasakė atsiveikindamas.

— Pravažiuodami kada nors pro šalį, neužmirškite, ponas viršininke, pas mus pasilsėti, — tarė Pstrumskis, sodindamas Kruglodurovą į vežimą. — O ką kalbėjome apie algą, — pasakė tyliai, — tai nesirūpinkite, aš pristatysiu.

Iš Miškagalijų Vakkanalijus Vziatkovičius nuvažiavo į Dykulus, kur valstyje viešpatavo

Kuznickis. Važiuodamas, visą kelią negalėjo atsigėrėti sutiktais žmonėmis.

— Kokie čia geri žmonės! Kaip jie gerbia savo vyriausybę ir kaip moka tą pagarbą išreikšti! — manė sau. — Nepigu būt viršininke! Tai nuddžiugs mano Pogoda Nenastjevna, kai jai viską išpasakosiu! Bus iš ko gyventi, bus...

-o-

Jeigu apie Pstrumskį kalbėjo žmonės, kad turįs "galvą", tai apie Kuznickį sakoma buvo, kad turi ne tik galvą, bet ir pinigų. Jeigu Pstrumskis keldavo per metus kelis pokylius, tai pas Kuznickį būdavo pokylis kasdien. Kuznickis pats svečius gaudydavo ir, teisybė, mokėdavo gražiai pamylėt, nesigailėdamas svečių nieko — patenkindavo net išdykiausius svečių norus. Kas galėjo Kuznickio nepažinti? Kas galėjo negerbti jo? — Tai žmogus, tai žmogus! — gėrėdavosi valdininkai ir visokie ponpalaikiai. Kuznickio bičiuliai. — o jų buvo daug, — matydami kartais žmonių netikėjimą, kad Kuznickis galėtų taip puikiai gyventi vien iš savo algos, sakydavo jį atsinešus čion su savim didesnius pinigus. Ar klausantieji tikėjo tuo teisingumu, nežinia, o patys teisingantieji tikrai netikėjo. Ar tai gerai suprasdamas, ar tai tikrai instinktyviai

nujausdamas, Kuznickis laikėsi tos filosofijos: jeigu nori būt teisus žmogus akyse, pasigerink jo pilvui. Su ta filosofija jam buvo labai ramu.

Galima numanyti, kaip Kuznickis vaišino viršininke, kada, apžiūrėję raštinę, nuėjo "pailsėsi".

Džiaugėsi Vakkanalijus Vziatkovičius, gardžiai pavalgęs ir išgėręs, bet nenujautė, kaip dar reikis džiaugtis. Pietų pabaigoje ištiesė Kuznickis ant apskrito stalo geležinkelį, ir mašina su kava šnypšdamas atsirito ties viršininke ir sustojo. Įsipylus jam kavos, mašina leidosi toliau, sustodama ties kiekvienu paeilui. Nuddžiugo Kruglodurovas, išvydęs tokį stebuklą, negalėjo atsigėrėti ir atsigėrė, kaip jam toji mašina patinka. Matyt buvo, kad būtų malonėjęs iškaulyti tą mašiną iš Kuznickio. bet Kuznickis, nors gerai permanė viršininke norą, apsimetė nesuprantąs.

— Jeigu norėsiu atiduoti, tai galėsiu padaryti ir kitąkart ne tik šiandien, — manė.

Buvo jau vėlus vakaras. Šeimninke, matydamas, kad svečias prisisiurbęs vos tik pasėdi, paprašė jį pasilikti vakarienės ir nakvynės. Viršininke atsakė nu vakarienės, o prašė tik pataisyti lovą.

— Na, tai vakarienės vietoje turime ištuštinti štai šitą! — su-

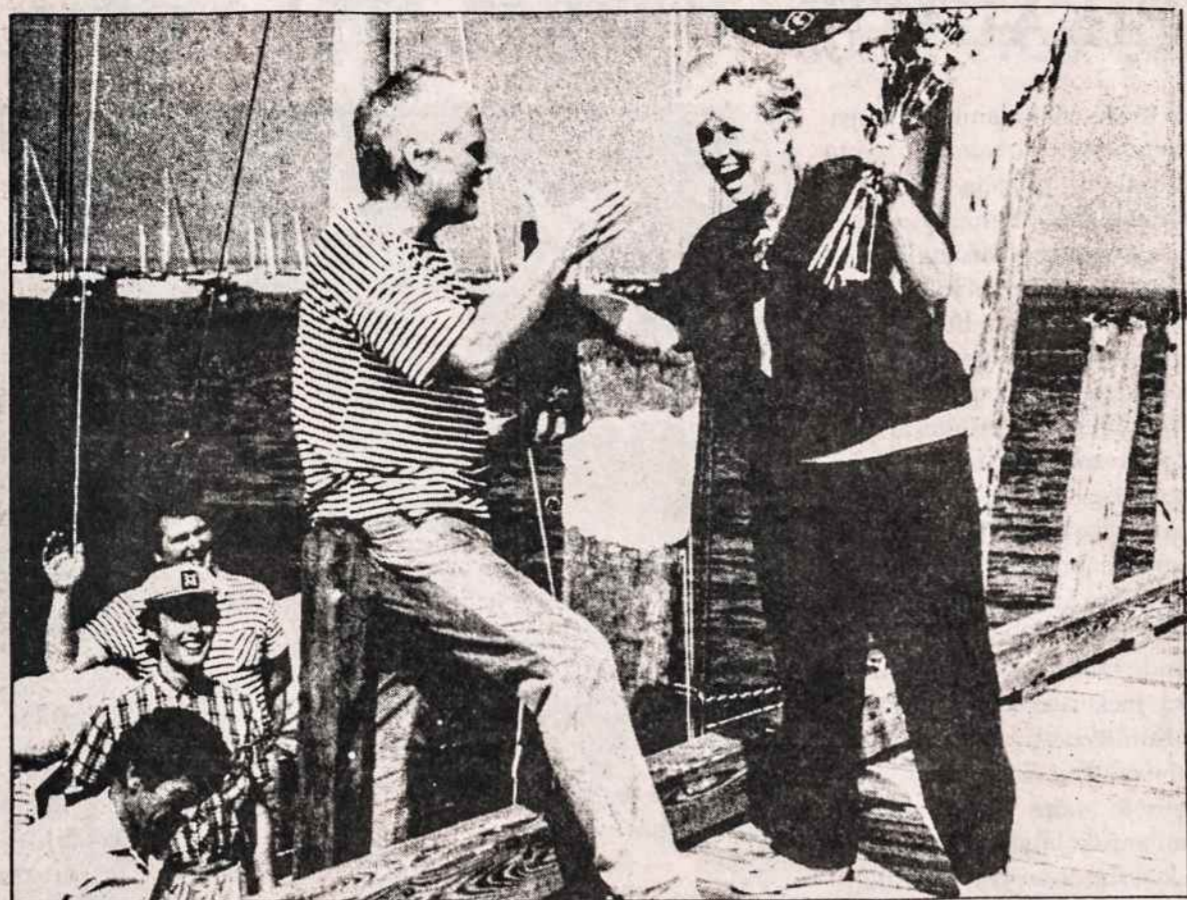
ko Kuznickis, paėmęs viršininke butelį ir veddamas viršininke gult: — smagesni bus sapnai.

Kruglodurovas pasirodė esąs tikras maskolius: juo daugiau gėrė, juo labiau troško. Tai gi ištuštino ir krupniką. Sapnavo iš tikro smagiai. Rodos, sėdi jis, apskrities viršininke, karioje ir žingine važiuoja per savo apskritį. Aplink, kiek tik užmatai, bet niekam to nesako ir tik džiaugiasi, kad žino. Štai, vežikas pavirto mašina, pradėjo šnypst ir greitai bėgt. Jam smagu greit važiuoti, bet staiga viena ranka nukrito žemyn, ir ėmė slinkti iš jos šimtinės, o tuo tarpu baisu pajudint kitą ranką į pagelbą, nes ir čia pilna šimtinių. Jau, jau krinta šimtinės į bedugnes...

— Derži, derži, derži! — suriko per miegą Kruglodurovas ir pašoko iš lovos su dideliu širdies plakimu.

— Kas čia? Kur aš? Kas aš? — klausia pats save, dairydamsis aplinkui išsigandusiom akim ir negalėdamas nieko atsiminti.

(Bus daugiau)

Vida Lanys-Anton su gėlėmis bėga pasveikinti "Audros" kapitoną Igną Miniotą Atlantic Highland. Šia nuotrauką įsidėjo Asbury Park Press birželio 20 d. numeryje.

Laivų kapitonai New Jersey seimo rūmuose Trenton, N.J. Iš k. Osvaldas Kubiliūnas, seimo atstovas, Žvaigždras Drėma, Ignas Miniotas, Nuotr. Algio Norvilos

BURIUOTOJŲ PIRMAS SUSTOJIMAS NEW JERSEY

Birželio 19-tosios savaitė visiem prasidėjo ramiai, tik ne Lietuvos buriuotojams ir ne New Jersey lietuviams.

Kai pirmoji jachta "Audra" prieš Amerikos krantų priplaukė anksčiau nei buvo suplanuota, tada New Yorko Sutikimo komitetas paprašė New Jersey "greitosios pagalbos". Taip New Jersey lietuviai skubėjo į talką pavieniui ar per organizacijas.

Visos trys jachtos buvo susitarusios susitikti prie Sandy Hook prieklauskos, New Jersey valstijoje, ir tada keliauti į Long Island, N.Y. Bet anksčiau atvykusi "Audra" pati viena nenorėjo plaukti į Long Island be kitų jachtų. Taip belaukiant savo

bičiulių, reikėjo pasirūpinti prieklauka, kuria vėliau pasinaudojo ir kitos jachtos.

Šis paskutiniu momentu planų pakeitimas turėjo būti vykdomas greitai. Sekmadienį, birželio 19-tą, Pranas Gvildys, Sutikimo Komiteto pirmininkas, paprašė Vitos Lanytės-Anton, Sandy Hook gyventojos, kad rastų tinkamą prieklauką.

Arčiausioji, dar turinti vietų prieklauka buvo Atlantic Highland Municipal Harbor. Ją pasiūlė ir rekomendavo Hans Mikaitis, Atlantic Highlands laivų statybininkas. Jis vėliau su lietuvišku nuoširdumu buriuotojams parūpino įvairių įrankių laivams, teikė ir savo profesinę pagalbą.

Vida Lanytė-Anton savo iniciatyva išnuomavo laivą ir su draugų pagalba birželio 19 d. 1:20 v. popiet sutiko "Audrą", o vėliau ir kitas įgulas. Į prieklauką jachtos buvo priimtos kaip svečiai Rūtos Fee, Atlantic Highlands Municipal Harbor jachtų klubo narės. Kaip Rūtos svečiams jachtų klubas buriuotojams suteikė visus patarnavimus bei privilegijas.

Amerikos Balso ir Asbury Park Press korespondentai atvyko į prieklauką pasikalbėti su kapitonu Ignu Miniota ir su buriuotojais. Asbury Park Press laikraštis, painformuotas Vidos Lanytės-Anton, antrosios dalies pirmame puslapyje įsidėjo spalvotą nuotrauką ir sklandų aprašymą.

Tą vakarą Shore Casino restorane buriuotojai susitiko su Atlantic Highlands jachtų klubo nariais ir pasikeitė suvenyrais. Juos vaišino Vytautas Paulius, New Jersey architektas ir statybų rangovas, Kiek anksčiau jis buvo paaukojęs Sutikimo Komit-

tetui 15,000 dol., kad jachtos būtų tinkamai priimtos New Yorko uoste.

"Lietuva" krantinę pasiekė 2 v. popiet su Vytauto Pauliaus pagalba. Jos kapitonas Osvaldas Kubiliūnas ir įgulos 8 nariai irgi buvo sutikti Amerikos Balso, Chicagos radijo valandėlės korespondentų. Vytautas Paulius tą vakarą į savo laivą pakvietė vaišėm ir pasikalbėti.

Variškiui sugedus "Dailė" trečiadienį, birželio 21 buvo įtempta. Tai buvo paskutinė jachta. Jos kapitonas Žvaigždras Drėma.

Tą dieną Pranas Gvildys paskambino Rasai Ardytei-Juškienai, kuri yra Lietuvos Bendruomenės N.J. apygardos pirmininkė. Jis pranešė, kad visos jachtos įplaukė į Atlantic Highlands, ir paprašė kitą dieną suruošti priėmimą. Buvo pakviesta Viliūnė Sarpaliūtė, N.J. Lietuvos Jaunimo Sąjungos atstovė ir visos lietuvių organizacijos.

Taip ir pradėjo skliti žinia, kad buriuotojai jau čia, New Jersey valstijoje. Šį džiugį žinia sukviestė lietuvius ir amerikiečius buriavimo mėgėjus susitikti su svečiais ir pasiklausti įdomių kelionės nuotykių. Norėjo ir aplankyti visas tris jachtas.

Tą vakarą visų trijų jachtų jūreiviai dalyvavo Shresbury Yacht klubo iškilioje kokteilų valandėleje, pasidalino suvenyrais, jachtų klubo biuletenis padarė pasikalbėjimą su jais. Vėliau New Yorko Sutikimo Komitetas juos pavaišino vakariene Adriatic restorane.

Kitą dieną visi 22 buriuotojai turėjo parogos aplankyti Trentoną, N.J. sostinę ir valdžios rūmus. Vadovavo Pranas Gvildys. Su jais važiavo ir du palydovai: Loreta Stukienė, New Jer-

sey etnikų tarybos narė, ir Julius Vėblaitis, Elizabetho Liet. Bendruomenės apylinkės pirmininkas.

Apsilankymo proga buvo priimta specialji proklamacija ir viešai perskaityta.

Buriuotojam priėmimą suruošti padėjo: Lietuvos Bendruomenė — Rasa Ardytė-Juškienė, N.J. Lietuvos jaunimo Sąjunga — Viliūnė Sarpaliūtė ir Lietuvos vyčiai — ponis Rokus ir Eleanor Gelentienė.

Po ilgos kelionės į Trentoną, apie 200 žmonių susirinko į Lietuvos Klubu salę Kearny, N.J. Čia dalyvavo ir vyresniosios kartos atstovai ir jaunimas. Kurie nesuprato lietuviškai, jaunimas tiem išvertė į anglų kalbą.

Sutikimą pravesti buvo pakviestas prof. dr. Jokūbas Stukas. Jis gražiai pagerbė buriuotojus savo pasveikinimu, toliau LB apygardos pirmininkė Ardytė Juškienė supažindino su kapitonais, o jie pristatė savo įgulas. Papasakojo apie savo keliones. Programėlė buvo lietuvių ir anglų kalbose. Baigėsi aukų rinkimu.

Kearny Shuyler bankas paaukojo 500 dol. Aukais įteikė prof. J. Stukas ir ponis Gelentienė. Salėje surinkta per 1000 dol. Kai kurie dalyviai aukojo po šimtą ar du šimtus organizacijų vardu arba asmeniškai. Aukotojų sąrašas nepadarytas, nes viskas buvo surengta netikėtai.

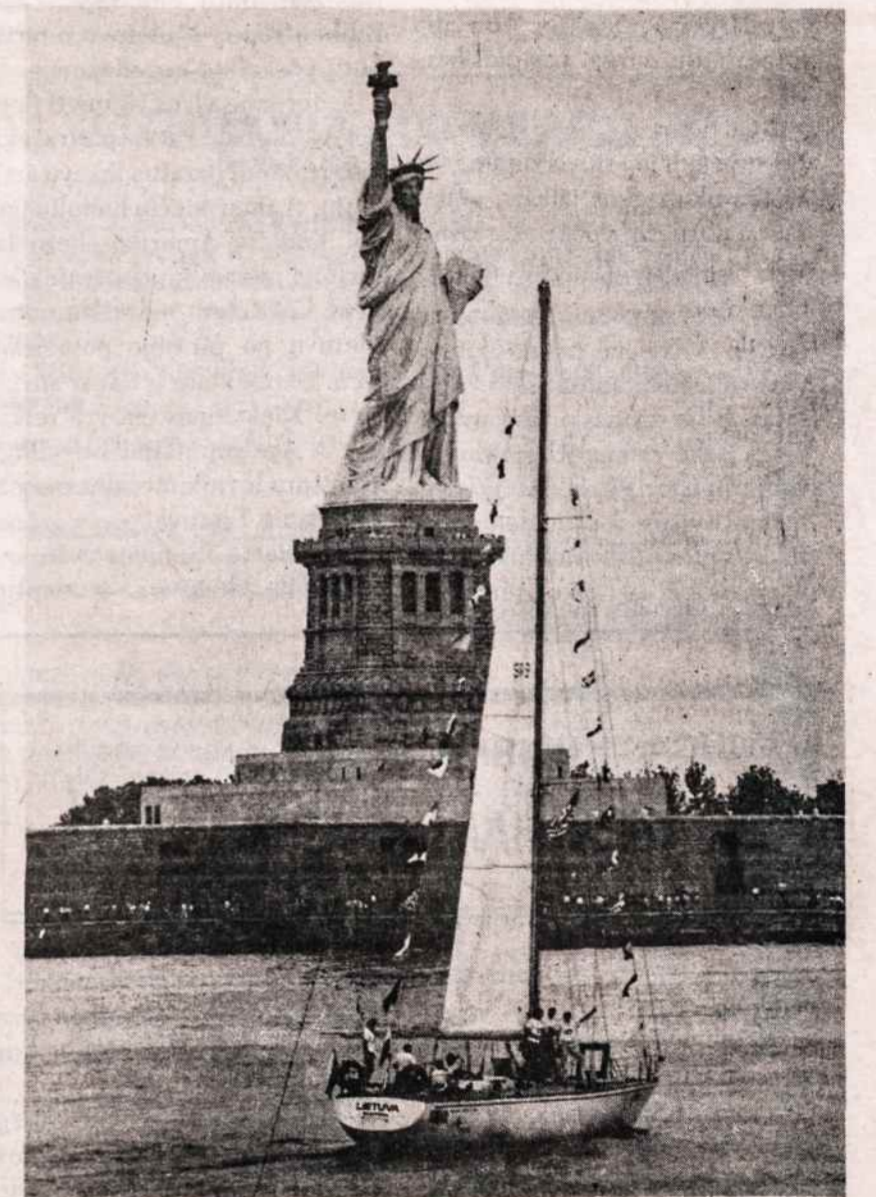
Pentadienį, birželio 23, buriuotojų globėjai svečius supažindino su New Jersey grožybėmis, padraugavo, vaišino ir su jais praleido malonias ir įdomias valandas.

Buriuotojai New Jersey lietuviams paliko gražius prisiminimus, uždegė lietuviškos dvasios liepsnelę. Taip pat paliko ir padėsinimą, kad reikia kovoti dėl Lietuvos nepriklausomybės.

R.A.J.

Bronė ir Vytautas Pauliai, paaukoję Atlanto nugalėtojų — jūreivių sutikimui New Yorke 15,000 dol. Nuotr. Kęstučio Miklo

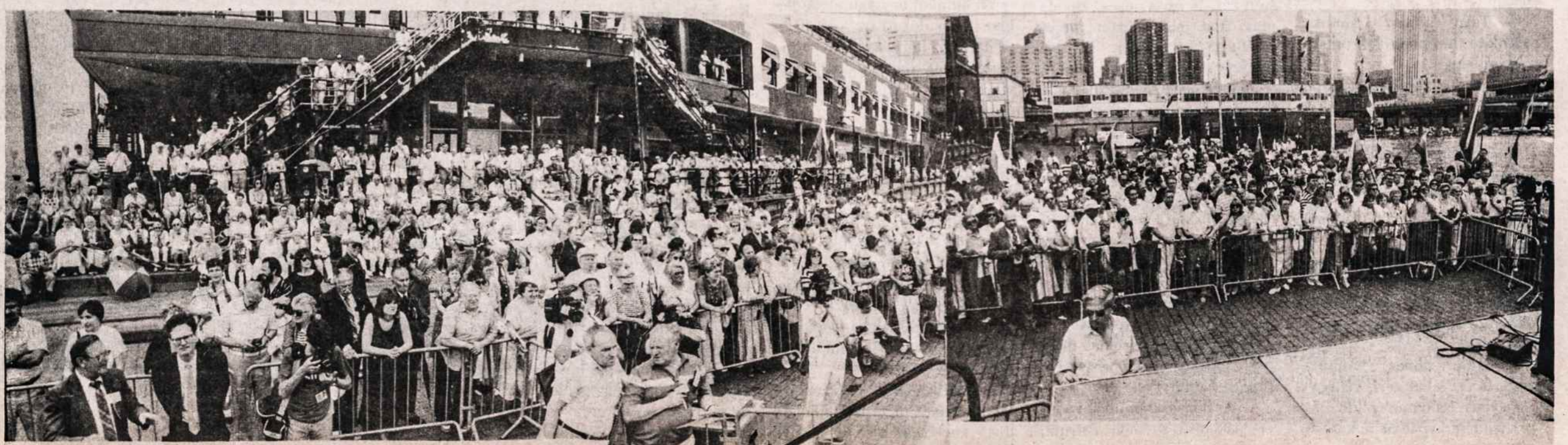
Jachta "Lietuva" prie Laisvės Statulos New Yorko uoste. Nuotr. Algio Norvilos

Mergaitė, išlydėjusi jachtas Klaipėdoje ir atvykusi į New Yorką jų sutikti. Laiko lietuviškos vėliavos spalvų balionėlius ir Amerikos spalvų aitvarą. Nuotr. Dariaus Slavinsko

New Yorko uoste lietuvių minia pasitinka atvykusius svečius jūreivius. Kairėje Pranas Gvildys, Sutikimo Komiteto pirmininkas, kalbasi su New Yorko miesto burmistro atstovu Michael Dirzovaitis, ties viduriu pirmam plane kalbasi Petras

Petrutis, Chicagos MARGUČIO radijo programos vedėjas, su Romu Kerziu, Laisvės radijo programos vedėju. Nuotr. Liudo Tamošaičio

LIETUVIŲ BURIUOTOJŲ SUTIKIMAS CHICAGOJE

Džiaugsmingai sutikome žinią, atskridusią iš laisvėjantios Lietuvos, kad trys Lietuvos buriuotojų jachtos iš Klaipėdos per Baltijos jūrą ir audringąjį Atlanto vandenyną 1989 m. gegužės 13 d. pakilo su iškeltomis Lietuvos trispalvėmis link New Yorko, tikslu stiprinti tautinius ryšius su išeivijos lietuviais.

Laimingai perskrodę Atlanto vandenyną, iškilmingai sutikti Laisvės statulos prieglobstyje New Yorke ir birželio 30 d. pasiekė išeivijos lietuvių sostinę Chicago. Liepos 1-mąją perpildytoje Jaunimo centro didžiojoje salėje (ir stebėtojai balkone), lietuviškam maršui grojant ir sustojusiam publikai audringai plojant bei valio šaukiant, salėn įžygiavo trijų jachtų buriuotojai: "Audros", vadovaujamos kapitono Igno Minioto; "Lietuvos" — kapitono Osvaldo Kubiliūno ir "Dailės" — kapitono Žvaigždros Drėmo. Visų trijų jachtų, per 40 buriuotojų, įspūdingai išsiriškavo išpuoštoje JC scenoje.

Edmundas Vengiankas, Lietuvos Buriuotojų priėmimo Chicagoje komiteto vicepirmininkas, pradėjęs iškilmę, prasmingais žodžiais pasveikino atvykusius buriuotojus ir perskaitė trijų jachtų kapitono žygio dedikaciją "Mes plaukiame vardan Lietuvos", nusakančią šio žygio tikslą. Po to nuskambėjo visų sugiedotas Lietuvos himnas.

Prasmingais žodžiais svečius

buriuotojus sveikino Lietuvos gen. konsulas Vaclovas Kleiza. VLIKo valdybos pirm. dr. Kazys Bobelis (įteikė dovaną), JAV LB-nės valdybos pirm. dr. Antanas Razna (ir įteikė dovaną kap. Ignui Miniotui), LŠST pirm. Mykolas Abarius, LSSV vyriausias skautininkė Stefa Gedgaudienė, Kanados atstovas skautin. Stasys Kuzmas ir Jaunimo centro valdybos pirm. Salomėja Endrijonienė.

Valdas Adamkus — ŠALFASS CV ir Buriuotojų sutikimo Chicagoje komiteto pirmininkas pasakė pagrindinį sveikinimo žodį. Tarp kitko jis sakė, jog "šis gaivalingas laisvės vėjas nuo Baltijos jūros atsiumtė mums atstovus, kurie per Atlantą su Lietuvos trispalvėmis atnešė ne tik mums lietuviams, bet ir pasauliui žinią apie mūsų tautos apsisprendimą atmesti jai primestą klastą, tremtį, jos fizinį ir masinį žudymą. Jūsų žygis per Atlantą — jungti vienon grandin visos tautos lietuvius. Mes jungiamės su jumis vienon šventon kovon už laisvą tautą, laisvą Lietuvą..."

Ignas Miniotas — Lietuvos buriavimo Federacijos jūrinio komiteto pirmininkas, pasveikinęs gausiai susirinkusius ir padėkojęs už širdžių šilumą, laimingai perplaukęs 4000 su viršum jūrmilių per Atlantą, tarp kitko kalbėjo: "Lietuvį galima nužudyti Ausšvico dujų kameroje, lietuvių galima priversti palikti tėvynę, kad išgelbėtų savo gy-

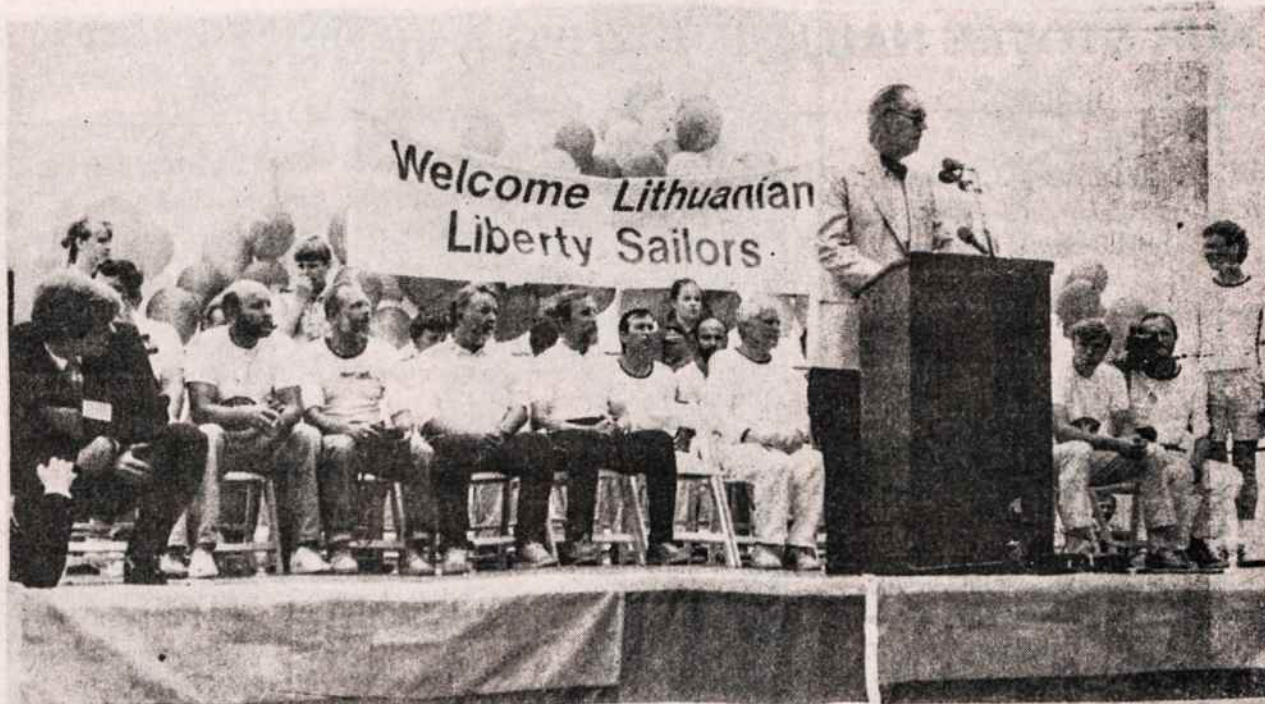
vybę, galima sušaldyti Sibiro ledynuose, tačiau lietuvių negalima paklupdyti ant kelių! (audringas plojimas). Jums atvežėme tik du žodžius: Lietuva gyva!"

Vakaro iškilnių eigoje Šaulių žvaigždės ordinu buvo apdovanoti jachtų kapitonai: I. Miniotas, Ž. Drėma ir O. Kubiliūnas ir taip pat grįžtančių įgulų kapitonai S. Gudzevičius ir A. Kazakevičius. Ordinus įteikė LŠSgos slajungos tremtyje centro valdybos pirm. M. Abarius, asistuojant Šaulių sąjungos dvasiniam globėjui Tėvui J. Borevičiui, SJ. Be to, jachtų kapitonomams gražias trofėjus įteikė Vytautas Grybauskas, Leopoldas Kupcikevičius ir Edm. Vengiankas. Gėlių vainikai — dr. A. ir dr. K. Aglinskų dovaną. Tropijų taures dovanojo B. Jasinskas. Visi buriuotojai individualiai buvo supažindinti ir apdovanoti Lietuvos ir Amerikos vėliavėlėmis su jrašais. Dr. J. Adomavičius kiekvieną buriuotoją asmeniškai pasveikino ir įteikė vokelius su dovaną. be to, dr. Adomavičius nupirkęs "Dailės" jachtos atvežtus grafikos paveikslus.

"Dailės" burlaivio kap. arch. Ž. Drėma atvežė iš Lietuvos tautinę vėliavą ir ją įteikė Jaunimo centro valdybos pirm. S. Endrijonienėi.

Skaitant šią korespondenciją, atplaukusį įgulų buriuotojai jau Lietuvos žemėje, alsuos laisvėjantiu oru, grįžtančios laisvės su Atlanto bangomis. Palankaus vėjo!

J. Šlajus

New Yorko South Street Seaport uoste tribūnoje atplaukę jūreiviai, priekyje sėdi kapitonai. Jachtas sveikina Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Nuotr. Liudo Tamošaičio

Jūreivių sutikime tribūnoje sėdi iš k. Žvaigždras Drėma, "Dailės" kapitonas; Ignas Miniotas — "Audros" kapitonas; kun. Alfonsas Svarinskas, Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, New Yorko miesto burmistro atstovas Michael Dirzolaits, Osvaldas Kubiliūnas, "Lietuvos" kapitonas. Nuotr. Liudo Tamošaičio

JACHTŲ KAPITONAI PAS NEW YORKO BURMISTRĄ

New Yorko miesto burmistras Edward Koch, negalėdamas pats asmeniškai dalyvauti jūreivių — Atlanto nugalėtojų susirinkime New Yorko uoste, pasveikinti jūreivius, atsiuntė savo atstovą, ketvirtos kartos lietuvių, New Yorko miesto komisionierių miesto nekilnojamam turtui Michael Dirzulaitį.

Oficialus priėmimas pas patį burmistrą įvyko birželio trečiadienį, 9:30 val ryto jo kabinete. Čia Kęstutis Miklas jūreivių sutikimo komiteto vardu, jam pristatė tris jachtų kapitonus: Lietuvos — Osvaldą Kubiliūną, Audros — Igną Miniotą ir Dailės — Žvaigždrą Drėmą. Visų kapitono vardu anglų kalba žodį tarė Audros kapitonas Ignas Miniotas ir įteikė burmistrui Lietuvos Laisvės Statulos repliką. Po trumpo pasikalbėjimo, miesto burmistras įteikė kiekvienam kapitoniui po kaklaraištį su auksiniais New Yorko miesto herbais

juodame fone, sakdamas, kad šis kaklaraištis primintų jų viešnagę didžiąja New Yorke, kad jis apsaugos juos nuo šalčio, gal kai kada nuo policijos, bet ne nuo Aids ligos.

Po to, visa delegacija, kurioje dar buvo ir Juozas Kazlas, Manhattano LB apylinkės pirmininkas, ir trys lietuviškos tautiniai drabužiai, apžiūrėjo miesto valdžios rūmus ir tą vietą, kur šį Lietuvos Laisvės Statula nuolat stovės.

Iš miesto rūmų visi vyko į Jungtines Tautas. Čia Kęstučio Miklo lydimi, turėjo progą apžiūrėti visas posėdžių sales, įvairių kraštų dovanas Jungtinėm Tautom ir čia pat vietoje diplomatų aplinkoje papietauti. (kkm)

Skaityk ir platink Darbininką.

Trijų jachtų kapitonai su lietuvių delegacija pas New Yorko miesto burmistrą Edward Koch. Nuotr. Algio Norvilos

AUKOS LIETUVOS BURLAIVIŲ ŽYGIUI PAREMTI

SĄRAŠAS NR. 3

7,320 dol. — Los Angeles ir apylinkių lietuviai. Aukos surinktos Vytauto Zelenio iniciatyva. (detalus sąrašas bus paskelbtas atskirai).

1,000 dol. — Albin Kudirka, Florida.

200 dol. — Lietuvių Kredito Unija KASA (anksčiau aukojo 300 dol.).

125 dol. — V. Matusaitienė, N.J.

Po 100 dol. — Janina ir Petras Ambraziejai, MA, Jeva Bylienė, N.J., Lietuvos Vyčių 12 kuopa, N.Y., Lietuvių Katalikų Moterų Sąj. 29-ta kuopa, N.Y., N.Y. Bendruomenė I-ma Apylinkė, N.Y., Lithuanian Amer. Community of U.S.A. Waterbury, CT Branch, Aukšė Trojanas,

D.D.S., N.Y., Senkus, Pa., V. ir V. Sirusai, N.Y.

75 dol. — Jurgis Valaitis, CT.

60 dol. — V. Lakickienė, NY.

Po 50 dol. — Dr. J. Dičpini-gaitis, N.Y., Stasė Gruzdienė, Mass., J. ir A. Jakubauskai, Florida, V. ir A. Jakubaičiai, N.J., V. ir I. Kiliai, N.Y., Danutė Leveckis ir Timothy Van Evesry, MI, A. Markus-Markevičius, NY, Vytautas Norkus, NY, A. ir J. Rygeliai, NJ, Alina ir Edvardas Stakniai, NY, Rimas Vaičaitis, NY, Lionginas ir Dalia Vaitkevičiai, NY, Leonardas Šimkus, NJ.

40 dol. — Rasa ir Saulius Matai, WA.

Po 30 dol. — Irena ir Donatas Banaičiai, NY, A. ir V. Jankau-

skai, NY, Walter Malinauskas, CT, Vytautas Vaikutis, CT.

Po 25 dol. — J. Burdulis, NY, Ona Danisevičius, NY, V. ir G. Gedminai, NY, L. Lileika, NY, Dr., Bronius Nemickas, NY, P. Povilaitis, NY, Angelė Rozevičius, NY, A. Škerys, CT, D. Uzas, NY, V. Vitkus, NY, Vyr. Skauciu Židinytis "Vilija", N.Y.

Po 20 dol. — R. Čepulienė, NY, A. Janušonis, NY, V. Kasuba, NY, Antanas Masitnis, NJ, Jadvyga Matulaitienė, NY, Mildred Patrick, NJ, Kun. K. Pugevičius, NY.

Po 10 dol. — Aldona Baltch, Gravrokas, M.D., NY, Eugenija Merkelienė, NY, Liolė Pilienė, CT.

Už aukas visiem širdingai dėkoja N.Y. Sutikimo Komitetas ir drašiejai Lietuvos buriuotojai. (Du sąrašai buvo paskelbti Darbininke anksčiau).

SĄRAŠAS NR. 4

Lietuvos burlaivių transatlantinei kelionei paremti Los Angeles ir jos apylinkių lietuviai paaukojo 7,320 dol.

Aukos buvo surinktos Vytauto Zelenio iniciatyva padedant Algii Raulinaičiui. Pinigai buvo paskirti jachtų pataisymui ir pagerinimui bei virvių supirkimui. Lietuvos buriuotojai ir N.Y. sutikimo komitetas reiškia nuoširdžią padėką (Aukos buvo perduotos N.Y. sutikimo komitetui)

Organizacijų aukos:

2,000 dol. — Lietuvos Dukterų Los Angelės Skyrius.

500 dol. — Lietuvių Tautiniai Namai.

200 dol. — S. Daukanto šaulių kuopa.

Po 100 dol. — A. L. Tautinės Sąjungos skyrius, kun. Gražinos

(nukelta į 6 psl.)

"Audros" jachtos kapitonas Ignas Miniotas įteikia Lietuvos Laisvės statulos repliką New Yorko miesto burmistrui Edward Koch, stebint "Dailės" jachtos kapitoniui Žvaigždžiui Drėmai, (kairėje) ir "Lietuvos" jachtos kapitoniui Osvaldui Kubiliūnui. Nuotr. Kęstučio Miklo

KUR STOVĖS NAUJOJI BAŽNYČIA VILNIUJE?

KUN. MEDARDAS ČEAPONIS, naujosios Palaim. Jurgio Matulaičio parapijos Vilniuje klebonas

Naujosios parapijos Vilniuje klausimą tikintieji sprendė jau pirmajame pareiškime Vilniaus miesto Vykdomajam komitetui, nurodant visas galimas vietas bažnyčios statybai. Gavus miesto valdžios sutikimą dėl katalikų religinės bendruomenės užregistravimo, "Vakarinių naujienų" 1988.11.2 Nr. 250 buvo paskelbta žinutė:

"Į Vykdomąjį komitetą kreipėsi grupė tikinčiųjų, prašydama leisti pastatyti bažnyčią naujuose gyvenamuosiuose rajonuose. Jų prašymą palaikė Vilniaus arkivyskupijos kurija. Atsižvelgiant į tai, kad nuo naujų gyvenamųjų rajonų iki artimiausių bažnyčių yra net keletas kilometrų, Vykdomasis komitetas parinko sklypą naujai bažnyčiai statyti Pašilaičiuose ir kreipėsi į Lietuvos TSR Ministrų Tarybą su prašymu leisti ją statyti".

Tačiau ši vieta nepatenkino nei tikinčiųjų, nei kurijos. Kurija kreipėsi į LTSR Ministrų Tarybą, prašydama peržiūrėti sklypo pakeitimo galimybes ir pageidavo, kad jis būtų paskirtas tikinčiųjų pageidaujote vietoje Justiniškių — Rygos gatvių kampe. Analožiškas raštas buvo pateiktas ir pačių tikinčiųjų Vyr. architektų valdybai. Lapkričio 15 d. tikintieji kreipėsi dėl sklypo paskyrimo pakartojti ir lapkr. 28 d. raštu Vykdomajam komitetui. Pagaliau kreipimasis buvo pakartotinai pasiūlytas kurijos gruodžio 15 d. raštu Nr. 316, adresuotas LTSR Ministrų Tarybai.

Gautas vyr. architekto atsakymas, kuriame rašoma: "Vyriausioji architektūros ir urbanistikos valdyba analizavo ir kitas vietas, kur būtų galima statyti naują bažnyčią. Pažymėtina, kad tokį svarbų objektą, kaip nauja bažnyčia bus galima suprojektuoti ir pastatyti tikrai konkurso keliu. Todėl, mūsų nuomone, konkurso metu galima išanalizuoti visus klausimus, pagrįsti ir nustatyti statybos vietą", — gruodžio 19 d. raštas.

Atitinkamai raštais reagavo ir Vykdomasis komitetas. 1989.1.3 rašoma: "Patenkinti Jūsų prašymą ir skirti sklypą bažnyčios statybai Justiniškių ir Rygos gatvių susikirtime nėra galimybių dėl sekančių motyvų. Pagal Justiniškių gyvenamojo rajono detalaus išplanavimo projektą šiame sklype numatoma statyti mokyklą, kuri yra būtina šio rajono gyventojams. Todėl statyti bažnyčią mokyklai numatyto sklype mūsų nuomone netikslinga. Stantant tokį svarbų objektą, kaip naują bažnyčią, sklypas galėtų būti parinktas tik konkurso keliu, pateikus priešprojektinius pasiūlymus".

Tikintieji dar kartą kreipėsi į miesto Vykdomąjį komitetą prašydami galutinai išspręsti vietos naujai bažnyčiai paskyrimo klausimą. Tam pritarė ir kurija sausio 26 d. raštu: "Vilniaus arkivyskupijos kurija prašo Vykdomąjį komitetą atsižvelgti į teisėtus tikinčiųjų reikalavimus ir paskirti sklypą tikinčiųjų pageidaujamoje vietoje, būtent Justiniškių - Rygos - Kosmonautų gatvių rajone".

Reaguodama į tikinčiųjų ir kurijos pageidavimą dėl vietos galutinio nustatymo ir sklypo skyrimo, vyr. architekto valdyba vasario 1 d. sušaukė darbo grupę, kurioje dalyvavo žymiausi miesto statybos ir architektūros specialistai (G. Baravykas, A. Laučius, R. Vyšniauskas, Č. Mozūras, D. Ruseckas, J. Stasiulaitis, D. Eidukonytė, R. Dalgėda, M.

Šį straipsnį iš Vilniaus parvežė vienas turistai. Ji gavo iš paties klebono rankų. Straipsnis įdomus tuo, kad parodo, kokias kliūtis jie turi nugalėti, statydami reikalingą bažnyčią. Ir jas nugalėję, nuolat keldami klausimą, rašydami, klibendami.

Čia minimos vietovės žinomos tik tiems, kurie dabar lankėsi Vilniuje. Tai nauji rajonai, kurie išaugo pokario metais.

Naujoji bažnyčia yra atgimstančios Lietuvos laimėjimas. Duok Dieve, sėkimės naujai statybai!

Čeponis, I. Kvašys, A. Bireta, K. Počiūpa, D. Gričius, M. Neiškis).

Pasitarime buvo nuodugnai aptartas klausimas dėl vietos bažnyčios statybai nustatymo. Priimtas pasiūlymas: tinkamiausia vieta Viršuliškėse, dešinėje Kosmonautų prospekte pusėje už parduotuvės "Pasidaryk pats" kalnelis ir jį supanti teritorija.

Kovo 1 d. "Vakarinių naujienų" Nr. 50 išspausdintas pranešimas, informuojantis, kad "vyriausioji architektūros ir urbanistikos valdyba kartu su kurija apžiūrėjo keletą vietų naujuose Vilniaus rajonuose. Nuspręsta, kad būsimiems maldos namams statyti geriausiai tinka žemės sklypas Viršuliškėse, Kosmonautų prospekte dešinėje pusėje (važiuojant Šeškinės link) už parduotuvės "Pasidaryk pats" ant kalnelio. Vykdomojo komiteto sprendime Nr. 61 (1989. 2.24) rašoma: "Leisti Vilniaus arkivyskupijos kurijai apie 4,0 ha sklype Viršuliškėse, Kosmonautų prospekte, pažymėtame pridedamoje miesto plano ištraukoje raudonomis linijomis ir skaičiais 1 + 5, projektuoti naują bažnyčią".

1989 m. kovo 1 d. paskelbiamas konkursas. Jo aptarimas turi įvykti birželio 15 d.

Sklindant įvairioms kalboms dėl vietos bažnyčios statybai, Vilniaus arkivyskupijos kurijoje arkivyskupas sušaukė kunigų tarybą. Posėdžio metu buvo išnagrinėtas klausimas dėl vietos tinkamumo.

Buvo sudaryta komisija, kuri išsiaiškintų paskirtos vietos bažnyčios statybai tinkamumą ir kreiptųsi papildomai į miesto valdžią dėl vietos galutinio nustatymo.

Per vyr. architekto valdybą gautas raštas (1989.5.22), kuriame pažymima, jog tikinčiųjų pageidaujote vietoje, t. y. Justiniškių - Rygos gatvių kampe bus

Šioja lygumoj tarp sandėlių ir fabriukų valdžia siūlė statyti naująją bažnyčią.

NAUJOSIOS BAŽNYČIOS KONKURSAS

Kaip kun. Medardo Čeponio straipsnyje minima, ir buvo paskelbtas naujosios bažnyčios planų konkursas. Konkursoi buvo įteikta 15 projektų, ir jie buvo išstatyti Statybininkų rūmuose.

Tų konkursinių projektų pagrindas buvo Antano Vivulskio suprojektuota bažnyčia, prieš karą baigiama statyti. Daugelyje projektų dominavo ant stogo perpjautas kryžius, tarsi simboliizuotų ilgus metus niekinamus tikinčiųjų jausmus. Kai kur ant kiekvieno kampo buvo po

statoma užplanuota mokykla, kuri būtina to rajono gyventojams, atsižvelgiant į naują tautinės mokyklos koncepciją. Rašė taip pat pažymėta, kad šalia esanti teritorija (Rygos - Kosmonautų gatvių kampas) architektūrinio požiūriu netinkamas naujos bažnyčios statybai. "Pastatius bažnyčią žemoje lygioje vietoje, ją nustelbs daugiaaukščiai monolitiniai namai, o pastatyta architektų siūlomoje vietoje, naujoji bažnyčia taps viena iš pagrindinių naujųjų rajonų dominančių" — tokia specialistų nuomonė pateikiama minėtame rašte. Taip pat pažymima, kad architektų nuomone sprendimas dėl naujos bažnyčios statybos vietos — nekeistinas.

Beje, reikia pažymėti, jog paskirtoji vieta yra naujųjų miesto rajonų centre. Ši vieta tinkama bažnyčios statybai ir vysk. Pauliaus Baltakio nuomone, kuris, lankydamasis Vilniuje, pats apžiūrėjo ją. Nuodugnai apsvačius visas esamas galimybes, šią vietą būtų galima panaudoti su plačia perspektyva ateičiai. Plečiant bažnytinį veiklos tinklą, čia būtų galima įrengti katalikiškos spaudos spaustuve, religinių reikmenų dirbtuvę, katechetinę mokyklą, jaunimo centrą ir kt. Juk plotas apie 4,0 ha. Iš tame regione esančių laisvų vietų — ši pati tinkamiausia ne tik architektūrinio — urbanistinio, bet ir bažnytinio požiūriu.

Redakcijos pastaba

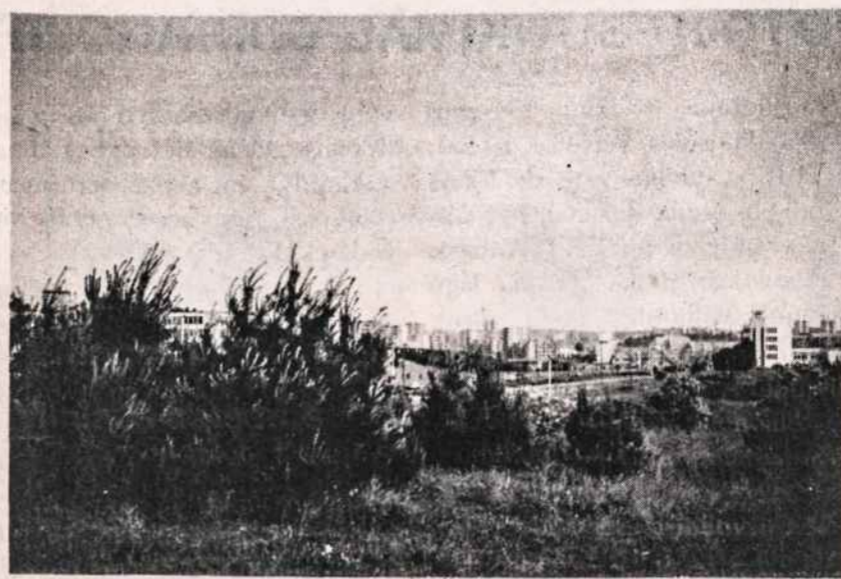
Pagal gautą informaciją kun. Medardo Čeponio pastangos atnešė laimėjimą. Jau gautas oficialus leidimas Palaim. Jurgio Matulaičio parapijos bažnyčiai statyti Justiniškių rajone, gražioje vietoje, ant kalnelio, o ne netolimose Viršuliškėse, lygumoj, apsuptoje sandėlių ir dirbtuvių. (Žiūr. nuotraukas).

Šioja lygumoj tarp sandėlių ir fabriukų valdžia siūlė statyti naująją bažnyčią.

kryžių. Šių projektų svarstyme dalyvavo ir dail. Vytautas K. Jonynas iš New Yorko. Jis pasiūlymą, kad projektuose esą per daug kryžių.

Vertinimo komisijos pirmininkas, tos parapijos klebonas kun. Medardas Čeponis pažymėjo, kad konkurso dalyviai ne itin gerai žino liturgiją. Iš pateiktų projektų nerasta nė vieno realizacija, pirmoji premija ir nepaskirta. Paskirtos dvi lygiavertės antrosios premijos, taip pat ir keturios paskatinamosios premijos.

Ant šio kalnelio Vilniuje bus pastatyta naujoji Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčia.

Atsišaukimas dėl Hitlerio — Stalino pakto

Hitlerio-Stalino Pakto 50-mečio minėjimui dirvą paruošti VLIK valdyba parengė ir atspausdino 25,000 egzempliorių "Appeal" — atsišaukimų anglų kalba, platinimui angliškai kalbančiuose kraštuose. Juomi prašoma laisvojo pasaulio paramos padėti Lietuvai ir kitiems Pabaltijo kraštams "išsilaisvinti iš Hitlerio-Stalino Pakto spūstų".

Atsišaukimas yra lankstinuko formoje, suredaguotas ir atspausdintas taip, kad, pagal sąlygas ir galimybes, būtų galima jį naudoti keliais būdais.

1. Išeivijos lietuviai asmens ir organizacijos vardu, gali pasirašyti pritarimą atsišaukimui ir (lankstinuką susegę ar suklijavę) siuntinėti centrinės ir vietinės valdžios atstovams, laikraščiu, TV bei radijo žinių direktoriams, šiaip žurnalistams bei kitiems įtakingiems asmenims. Kiekvienas veiklus lietuvis gali surasti bent 10 tokių adresatų.

Mitingas prie

Vilniaus katedros

Liepos 21 dieną įvyko mitingas kuriuo buvo atžymėta prievartinio Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą skaudžios metinės. Mitingo dalyviai atviru laišku kreipėsi į Junginių Amerikos Valstybių prezidentą Bush, dėkodami jam, o jo asmenyje ir visai amerikiečių tautai, kad nuo pat Lietuvos okupacijos 1940-ais metais birželio 15 dieną, Junginės Amerikos Valstijos iki šiol nepripažino šios okupacijos ir remia lietuvių tautos kovą už laisvę. Tai liudija taip pat ir šiais metais Amerikoje paskelbta Pavergtųjų Tautų savaitė.

Reikšdami šią padėką, mitingo dalyviai prašo prezidentą Bushą ir toliau būti su lietuvių tauta, norinčia nusimesti Rusijos okupacijos našta, kas reikštų Ribbentropo-Molotovo pakto pasekmių likvidavimą.

Šį atvirą laišką Amerikos prezidentui pasirašė mitingo Vilniuje organizatoriai: Lietuvos Tautinio jaunimo sąjunga "Jaunoji Lietuva", Lietuvos Laisvės lygos akademinio jaunimo grupė ir Latvijos jaunimo organizacijos "Tėvzemei un Brīvībai" atstovai.

Minimas Antanas Vivulskis buvo žymus architektas, mokslus baigęs Paryžiuje. Jis taip pat buvo ir skulptorius, laimėjęs Jogailos paminklo konkursą Krokuvoje ir jį pastatęs, dirbęs prie jo kaip architektas ir skulptorius. Lietuvoje architektas pastatė Trijų kryžių paminklą Vilniuje ant kalno ir Šiluvos kapinių koplyčią. Jis mirė jaunas 1919 metais sausio 29 Vilniuje. Tėvai jo buvo Sibiro tremtiniai, jis pats gimęs Sibire, nors lietuviškai nemokėjo, bet save laikė dideliu lietuviu, vis žadėjo išmokyti lietuvių kalbą.

2. Lankstinukai yra tokio formato, kad juos galima siuntinėti vokuose kitataučiams, prašant juos pasirašyti "Appeal" ir nuo savęs kreiptis į vyriausybę ar kitus įtakingus asmenis.

3. Su atsišaukimu galima kreiptis į vietines įvairiausias organizacijas, klubus bei bažnyčias, prašant, kad pritarę atsišaukimui ("to endorse") ir nukreiptų jį atitinkamas vyriausybes ar spaudos įstaigas.

4. Kai kas ras galimu panaudoti net visus minėtus būdus Hitlerio-Stalino Pakto išgarsinti. Be abejo, ne vienas suras ir kitų paviklių būdų šiam atsišaukimui panaudoti.

Šiuos lankstinukus bandoma paskleisti kuo plačiau per eilę išeivijos organizacijų.

AUKOS LIETUVOS BURLAIVIŲ ŽYGIUI PAREMTI

(atkelta iš 5 psl.)

Po 30 dol. — J. K. Vidžiūnai, V. N. Kentai.

Po 25 dol. — E. I. Vilkai, V. Gily, J. S. Paškauskai, V. Č. Tumina, A. F. Galdikai, J. E. Matulaičiai, V. Tamošaitis, V. S. Fledžinskai, A. L. Mažeikos, K. S. Šakiai, S. Vaitiekienė, J. A. Raulinaičiai, J. D. Černiai, O. M. Paškevičiai, M. D. Sodeikos, Prižintų šeima, J. Pupius, V. Čekanauskas, J. Rukšėnienė, I. Vilkenė, A. Radys, Medziukas, R. Budreikienė, V. Aleksandriūnas, V. Trumpa, A. D. Polikaičiai, A. D. Basiulis.

Po 20 dol. — A. A. Vosyliai, E. Butkienė, V. Jasiulionis, P. M. Grušai, S. N. Nyrgė, E. Stočkus, Č. Norkus, P. Dovydaitis, H. G. Stevens, M. E. Naujokaičiai, E. A. Arbai, K. V. Barmai, Dr. C. T. Clegg, V. Dovydaitis, C. A. Juzevičiai, Pran. Ant., neišskaitoma, M. Zizas, J. M. Lipai, B. A. Seliukas, G. A. Siručiai.

Po 15 dol. — Dr. E. Tumienė

Po 10 dol. — A. Kazlauskienė, S. Kuzmickas, G. Uksas, J. V. Jasiulaičiai, R. A. Stočkaitis, H. Šepikienė, P. Maželis, I. R. Kerr, F. S., Pakalnai, K. Naudžius, A. Skyrius, J. Baltraišūnas, P. Visvydas.

Po 5 dol. — V. Varnienė, H. Butkus

SKLEIDŽIAMA PETICIJA PRIEŠ HITLERIO-STALINO PAKTO PADARINIUS

(New Yorkas, 1989 liepos 14. LIC) Lietuvos politinės jėgos renka parašus TSRS, Vakarų ir Rytų Vokietijos vyriausybėms bei Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui po peticiją, reikalaujančią likviduoti Molotovo - Ribbentropo pakto pasekmes, praneša Lietuvos Informacijos centras. Iki š. m. liepos 20 d. tikimasi surinkti iki 2 milijonų parašų. Pasak SIA, peticiją skleidžia Sąjūdis ir Nepriklausomybės Sąjunga. Pateikiame peticijos pilną tekstą, kuris buvo perduotas per Lietuvos televiziją ir spaudą.

TSRS, VFR, VDR VYRIAUSYBĖMS, SNO GENER. SEKRETORIUI

1939 m. rugpjūčio 23, rugsėjo 28 ir 1941 m. sausio 10 d. slaptaisiais protokolais prie vadinamo Molotovo - Ribbentropo pakto, Lietuva tapo derybų tarp Vokietijos Reicho ir Tarybų Sąjungos objektu. 1940 m. birželio 15 d. Lietuva buvo raudonosios armijos okupuota, o rugpjūčio 3 d. aneksuota — prieš Lietuvos gyventojų valią įjungta į TSRS sudėtį.

Vokietijos Reicho ir Tarybų Sąjungos vyriausybių politiniai ir kariniai veiksmai Tautų Sąjungos narių Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu yra grubus tarptautinės teisės pažeidimas.

Reikalaujame, kad TSRS, VFR, VDR vyriausybės paskelbtų Molotovo - Ribbentropo pakto slaptuosius protokolus neturintais juridinės galios nuo pat jų pasirašymo momento.

Reikalaujame, kad TSRS likviduotų Molotovo - Ribbentropo pakto pasekmes — išvestų iš Pabaltijo valstybių savo okupacinę kariuomenę ir leistų šių valstybių tautos pačioms nustatyti politinę - socialinę santvarką Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Prešaome SNO Generalinį Sekretorių atsiųsti atstovus stebėti, kaip bus vykdomi laisvi rinkimai Pabaltijo valstybėse.

(LIC)

VLIK valdyba tiki, jog išeivijos spauda ir radijas, ypač artėjant gėdingajai sukakčiai šių metų rugpjūčio 23 d., palaikys Pakto pasėkų panaikinimo reikalavimą gyv., tarp kitko skatinanti ir šio atsišaukimo panaudojimą tam tikslui. (Elta)

AUKOS LIETUVOS BURLAIVIŲ ŽYGIUI PAREMTI

Po 30 dol. — J. K. Vidžiūnai, V. N. Kentai.

Po 25 dol. — E. I. Vilkai, V. Gily, J. S. Paškauskai, V. Č. Tumina, A. F. Galdikai, J. E. Matulaičiai, V. Tamošaitis, V. S. Fledžinskai, A. L. Mažeikos, K. S. Šakiai, S. Vaitiekienė, J. A. Raulinaičiai, J. D. Černiai, O. M. Paškevičiai, M. D. Sodeikos, Prižintų šeima, J. Pupius, V. Čekanauskas, J. Rukšėnienė, I. Vilkenė, A. Radys, Medziukas, R. Budreikienė, V. Aleksandriūnas, V. Trumpa, A. D. Polikaičiai, A. D. Basiulis.

Po 20 dol. — A. A. Vosyliai, E. Butkienė, V. Jasiulionis, P. M. Grušai, S. N. Nyrgė, E. Stočkus, Č. Norkus, P. Dovydaitis, H. G. Stevens, M. E. Naujokaičiai, E. A. Arbai, K. V. Barmai, Dr. C. T. Clegg, V. Dovydaitis, C. A. Juzevičiai, Pran. Ant., neišskaitoma, M. Zizas, J. M. Lipai, B. A. Seliukas, G. A. Siručiai.

Po 15 dol. — Dr. E. Tumienė

Po 10 dol. — A. Kazlauskienė, S. Kuzmickas, G. Uksas, J. V. Jasiulaičiai, R. A. Stočkaitis, H. Šepikienė, P. Maželis, I. R. Kerr, F. S., Pakalnai, K. Naudžius, A. Skyrius, J. Baltraišūnas, P. Visvydas.

Po 5 dol. — V. Varnienė, H. Butkus

SAJUDIS PRAŠO RAŠOMŲJŲ MAŠINĖLIŲ

Pastaruoju metu rašomosios mašinėlės pasidarė daug kam neaktualios, kadangi daugiau ir daugiau vartojami kompiuteriai. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžiui rašomosios mašinėlės su lietuviškų šriftu yra verkiant reikalingos. Jeigu kas turėtų mašinėlę lietuvišku šriftu, kurią galėtų paaukoti Sąjūdžiui, prašom susisiekti su: Sąjūdžio Info, 7159 S. Whipple, Chicago, Illinois 60629, tel.: (312) 476-8469.

NERINGOS JUBILIEJUS IR KOPLYČIOS ŠVENTINIMAS

Liepos 16 Neringos stovykloje Vermonte viešėjo du vyskupai — Burlingtono (Vermonte) vyskupas J. A. Marshall ir mūsų vyskupas P. Baltakis. Jie dalyvavo šios stovyklos šventėje — dvidešimties metų sukaktuvėse nuo Neringos įkūrimo ir naujai pastatytos kopylčios šventinime. Į šias iškilmes susirinko kelios dešimtys svečių pasidžiaugti šia ypatinga švente kartu su stovyklos šeimininkėm N. Prasidejimo seserim ir su apie pusantro šimto jaunų stovyklautojų.

Kopylčių suprojektavo architektas Vytautas Zubas, jos statyba buvo užbaigta šį pavasarį, prieš susirenkant stovyklautojams. Jos originali architektūra primena ir lietuviškus kopylstulpius, ir kaimo bažnyčių varpinės, Nors jos formose nėra jokio panašumo į gotiką, tačiau jos viduje į aukštį šaunančios briaunos sukėlia nuotaiką panašiai, kaip ir gotiką, kad kilti į aukštumas yra daug svarbiau ir kilniau, negu apglobti pasaulio plokštumą. Skulptoriaus Jurgio Daugvilos sukurti altorius ir tabernakulis maloniai sulieja modernią meno išraišką su mūsų dievirbių kūryba.

Į šias iškilmes dauguma dalyvių atvyko tuoj po vidudienio ir turėjo progos pabendrauti tarpusavy ir su jaunaisiais stovyklautojais. Trečią valandą susirinkome prie kopylčios ir Burlingtono vyskupas J. A. Marshall pašventino kopylčią ir jos altorius, kartu dalyvaujant mūsų vyskupui P. Baltakui, klebonui kun. H. D. Nichols, stovyklos kapelionui kun. K. Ramanauskui, kun. V. Cukurui, prel. V. Balčiūnui, kun. R. Krasauskui ir kun. A. Petraičiui. Po to vyskupas Baltakis pašventino kopylčioje kryžiaus kelio stotis, sukurtas dailininko V. Jonyno. Po pašventinimo vyskupas Baltakis aukojo mišias, koncelebruojant visiems kunigams. Jaunieji stovyklautojai atliko žodžio liturgijos skaitymus ir, pasikeisdami, išreiškė savo intencijas tikinčiųjų maldoje. Vyskupas Baltakis taip pat pasakė įdomų ir aktualų pamokslą, pabrėždamas dabar mūsų visuomenės pergryvenamą moralinio vadovavimo krizę, apie kurią neseniai rašęs savo vedamajame ir *New York Times*.

Savo pamokse vyskupas iškėlė didelę Neringos stovyklos reikšmę jaunimo auklėjime ir išreiškė padėką ses. Ignei už jos ypatingą vaidmenį — mūsų jaunimo religinį ir tautinį auklėjimą ne tik Neringoje, bet ir įvairiuose kituose jaunimo susibūrimuose. Jis palinkėjo sesei Ignei daug metų sėkmingo darbo ir sulaukti viso būrio naujų Ignių, kurios įjungtų į moralinį ugdymą ir vadovavimą. Jis pasakė, kad esa-

ma moralinio vadovavimo krizė mūsų visuomenėje yra dėl dvasinių pašaukimų stokos ir kad prie to prisideda tėvų įpareigojimas savo vaikams ieškoti trapios gyvenimo sėkmės gydytojų, advokatų ir inžinierių kabinetuose, užmirštant tikrą buvimo prasmę, ir taip išdildant arba ir visai suskaldant jaunoji širdy suskambėjusį Kristaus šaukimą pasirinkti apaštalavimo kelią.

Po mišių visi dalyviai persikėlė prie naujai pastatyto lietuviško kryžiaus, kurį Neringai padovanojo S. Petrauskas savo tėvo dr. S. Petrausko atminimui. Kryžių pašventino kun. Cukuras, dalyvaujant abiem vyskupams ir kitiems kunigams.

Po kryžiaus šventinimo Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų provincijolė ses. Bernadeta pasveikino visus dalyvius, padėjo abiem vyskupams už jų aktyvų dalyvavimą šiose iškilmėse ir įteikė jiems dovanas. Ji taip pat padėjo kopylčios statytojui p. Brooks už jo rūpestingą darbą statant kopylčią ir netolimoje praeityje kitus šios stovyklavietės pastatus ir įteikė dovaną.

Seselė Ignė pasveikino visi stovyklausojai ir vienas jų vadovą — S. Žmuidziną įteikė jai originalią stovyklautojų pagamintą sveikinimo kortelę su visų stovyklautojų parašais.

Pabaigoje ses. Bernadeta pakvietė visus dalyvius pažiūrėti stovyklautojų paruoštos programos — tautinių šokių ir lietuviškų vestuvių įscenizavimo, o po to pasivaišinti stovyklos šeimininkų paruoštais skanumynais.

Po vaišių pietas nesukubėjo, skirtis su malonia šia iškilmių nuotaika, ir automobiliai labai pamažu skirstėsi iš stovyklos. Vyskupas J. Marshall, nors jam iki namų buvo daugiau negu 170 mylių, po vaišių dar ilgai kalbėjosi su stovyklautojais ir svečiais nesukubėdamas namo.

Šis naujos kopylčios šventinimo sujungimas su stovyklos jubiliejine sukaktimi surišo visų mūsų širdyje nešiojamą atgimimo ilgesį su viltimi, kad dvasinis atgimimas yra mūsų ateitis ne tik tėvynėje, bet ir čionai mūsų tarpe, kad mūsų meilės gėriui ir ryšio su praeitimi nenuplaus laiko srovė, kad jie bujos ir žydės mūsų širdyse, palaistytį ryšiu, kuriam Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų veikla yra pavyzdys ir paskatinimas. Juk jos pastatė šią kopylčią ne praetis laidotuvėms, bet ateinančių vasarų ir būsimo stovyklautojų džiaugsmo krikštynoms, todėl jau dabar planuokime siųsti savo priaugantį jaunimą į Neringą kitais metais ir metais po to, ir dar po to, ir dar, kol išugdysime visą būrį naujų Ignių ir įkursime naują Neringą!

Č. Masaitis

Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, su vietos vyskupu eina šventinti Neringos stovyklės kopylčios.

PROF. LANDSBERGIS WASHINGTONĖ

LPS tarybos pirm. prof. Vyt. Landsbergis su žmona Gražina, lydimas JAV LB krašto valdybos pirmininko dr. A. Razmos, Arvydo Barzduko, Astos Banionytės-Connor ir kitų lietuvių, dalyvavo JAV prezidento George Bush priėmimo Baltųjų Rūmų rožių sode, kur prezidentas specialiai kalbėjo pavergtųjų tautų atstovams. Priėmimo taip pat dalyvavo viceprezidentas Dan Quail.

Prof. Vytautas ir Gražina Landsbergiai į JAV atvyko Lietuvos atstovo Washingtono Stasio Lozoraičio kvietimu, o juos

globojo JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba.

S. Lozoraičio ir JAV LB krašto valdybos visuomeninių reikalų tarybos reikalų vedėjos Astros Banionytės pastangų dėka prof. Vyt. Landsbergis ir dr. A. Razma Washingtono turėjo daug ir svarbių pasimatymų JAV užsienio ministerijoje, su senatoriais, kongresmenais, žurnalistais bei įvairiomis organizacijomis.

V. Landsbergio kelionės Washingtono apžvalga

1. Pasikalbėjimas su *Washington Post* redaktorium Stephen Rosenfeld ir interview, kuris pasirodė laikraštyje liepos 24 d.
2. United States Information Agency 4 valandų pasikalbėjimas su 14 skirtingų skyrių direktoriais dėl kultūrinės ir mokslinės paramos Lietuvai per pasikeitimus.
3. Žurnalistų konferencija, paruošta Carnegie Endowment for International Peace; dalyvavo tokie žurnalistai kaip George Anne Bayer, Cord Meyer, Daniel Schorr, Morton Kondracke ir kiti.
4. Kalba ir pasikalbėjimas Kennan Institute for Advanced Russian Studies.
5. Kalba ir pasikalbėjimas National Endowment for Democra-

ATVYKO LIETUVIAI ALPINISTAI

Į Seattle, Washingtono valstijoje, iš Lietuvos atvyko alpinistai. Jie yra: Dainius Makauskas, Rimvydas Simutis, abu iš Kauno, Vilius Šaduišis, Kęstutis Balaišis, Juozas Daugvila, visi iš Vilniaus.

Jie drauge su kitais lietuviais alpinistais kops į Washingtono aukščiausius kalnus. Tie lietuviai, alpinistai yra Rimas Gylis iš New Yorko, Vincas Rygelis iš Oregono ir Aleksandras Bertulis iš Washingtono.

Vincas Rygelis yra Juozo ir Alonos Rygelis sūnus. Tėvai gyvena Kinnelon, N.J. Vincas yra baigęs liuanistinę Maironio mokyklą. Ši lietuvių alpinistų grupė svajoja kopti ne tik į Washingtono valstijos kalnus, bet drauge keliauti dar kitur ir ten kopti į aukščiausius kalnus.

KUN. D. VALENTI PROFESORIAUS KAUNE

Brooklyne gimęs ir prie Apreiškimo parapijos užaugęs italas Domininkas Valenti tobulai išmoko lietuvių kalbą. Iššventindamas į kunigus, įsirašė į Kauno vyskupiją. Keletą metų gyveno Vokietijoje ir klebonavo vokiečių parapijoje, nes gerai moka ir vokiškai. Šalia to studijavo Šv. Raštą Romoje.

Dabar jis pakviestas į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją profesoriauti. Dėstys Šv. Raštą. Tai bus bene pirmas tokios plėčios ir didelės erudicijos amerikietis italas su didele meile Lietuvai. Savo buvimu jis ten nuneš ir vakarietišką demokratiją ir dinamika.

Paskaityki Darbininką, ir žinai:— Kas ir kur, ir kaip nutinkal!

MIELI LIETUVIAI IR LIETUVĖS!

Žinome, kad Lietuvoje ir kitur pasaulyje yra didelis trūkumas religinio turinio knygelių, be kurių sunkiai įmanomas vaikų tikybinis auklėjimas.

Dabar atsirado palankios sąlygos išleisti lietuvių kalba 6 spalvuotas knygytes apie Šv. Mišias, rožančių, Jėzaus gyvenimą, Šv. Raštą, Dešimt Dievo Įsakymų ir apie pirmąją vaikų maldaknygę.

Kad aprūpintume vaikučius Lietuvoje, Suvalkų Trikampyje ir kituose kraštuose, reikės atspausdinti 60,000 egzempliorių. Nors ir su didele nuolaida, spau-

sdinimas kainuos 30,000 dolerių.

Lietuviškas jaunimas yra mūsų tautos ateitis, todėl jo religinis ir moralinis auklėjimas yra mūsų visų rūpestis. Tikime, kad visi suprasiame šio reikalo svarbą ir nepagalėsime aukos knygyčių išleidimui.

Čekius prašoma rašyti: Special Apostolic Fund. Siųsti šiuo adresu: Sr. Ignė Marijošius, Immaculate Conception Convent, Rt. 21, Putnam, CT 06260.

Iš anksto širdingai dėkojame.

VYSKUPŲ SIELOVADOS TARYBOS REIKALŲ VALDYBA

IŠ VISUR

— Šeštasis mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyks lapkričio 22 - 26 dienomis Chicagoje. Dalyvaus per 200 mokslininkų iš įvairių kraštų. Numatyta apie 100 įvairių paskaitų. Kultūriniai renginiai ir paskaitos vyks Jaunimo Centre ir Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte, Ill. Mokslinės programos pirmininku yra prof. dr. Rimas Vaičaitis, organizavimo komiteto pirmininku yra inž. Leonas Maskeliūnas, lešų telkimu rūpinasi Birutė Jasaitienė.

— Daytona Beach, Fla. Lietuvių bendruomenės apylinkė išsivirkto naują valdybą, į kurią įeina pirm. J. Paliulis, vicepirm. informacijai J. Janušaitis, išdinininkas ir sekretorius dr. V. Majauskas, ryšiams su amerikiečiais dr. Sigitas Ramanauskienė, kultūros reikalams Andrius Mironas. Kontrolės komisiją sudaro A. Šimkus, J. Ambrozaitis ir dr. V. Majauskienė. Nauja valdyba rengiasi praveisti kūrų rinkimo vųjų ir propaguoti lietuviškos spaudos reikalus.

— Mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitė Dainavoje prasidėjo nuo rugpjūčio 6. Paskaitos vyksta lietuvių ir anglų kalbomis, dėstoma istorija ir kiti lituanistiniai mokslai.

— Margučio radijo programos koncerte spalio 8 ir 9 dienomis koncertuoja Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis. Koncertas vyksta Jaunimo centre.

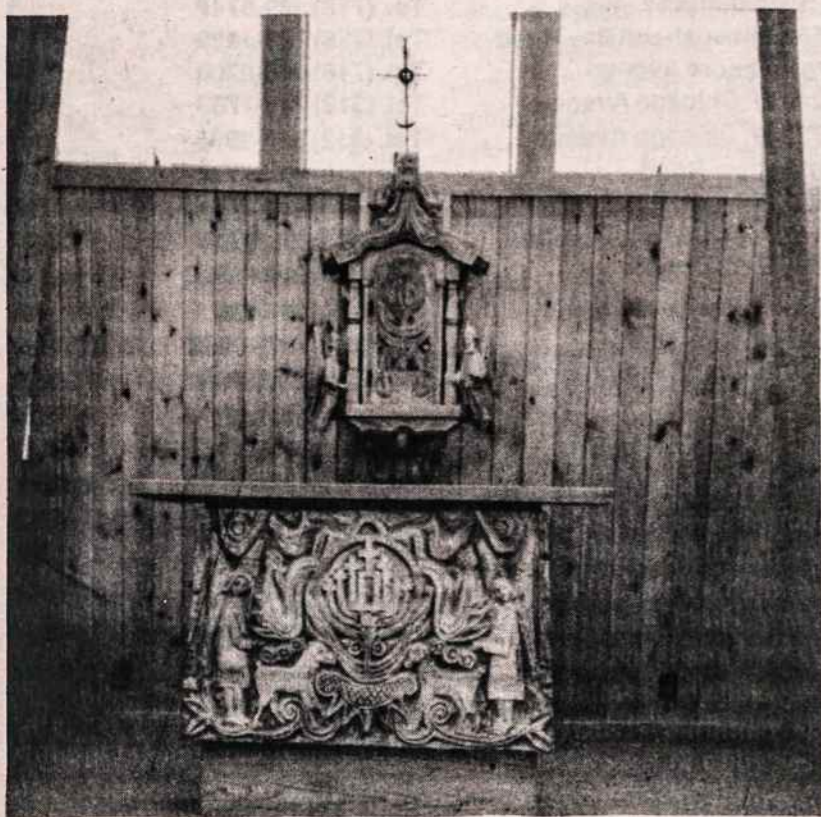
— Montessori vaikų namai Kaune atidaromi rugsėjo mėnesį. Pastatą parūpina Kauno švietimo valdyba. Darželyje dirbs dr. O. Keturakienė ir Gr. Navickienė, susipažinusios su Montessori sistema ir jos paruošimu Chicagoje. Kaune veikia šių metų pradžioje įsikūrusi kolegija (koledžas). Nuo rugsėjo mėnesio pradės veikti ir Moters fakultetas, kuriame bus dėstoma Montessori auklėjimo sistema. Labai trūksta spaudos tuo klausimu. Reikia išmokyti, kaip pasigaminti įvairių medžiagų, kurios negali užsakyti iš užsienio. Kurisai vyko Vilniuje ir Kaune. Juose dalyvavo iš viso apie 1000 asmenų.

— Lietuvių Tautodailės Institutas Kanadoje turės suvažiavimą rugpjūčio 26 d. dailininkų Anastazijos ir Antano Tamošaičių sodyboje Kingstone, Ont. Pagrindinę paskaitą skaitys dail. Antanas Tamošaitis. Dailininkų Tamošaičių sodyboje rugpjūčio 28 — rugsėjo 2 bus audimo kursai, už kuriuos nereikės mokėti.

— Vilniaus universiteto ansamblyje, kuris atvyksta į Ameriką gastrolėm, dalyvauja 47 asmenys.

Naujas Darbininko skaitytojas: Antanas Šateika, gyvenas 6 Ave. Brooklyne, užsisakė *Darbininką*. Sveikiname naują skaitytoją.

— Nauji Darbininko skaitytojai: A. Kligys, Marco Island, Fla., B. Turkevičius, E. Chicago, IN. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams *Darbininko* prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

Neringos stovyklos altorius, sukurtas dail. Jurgio Daugvilos.

PRIEŠ 70 METŲ

SPORTO PRADŽIA LIETUVOJE

KESTUTIS ČERKELIŪNAS

Siemet sukako 70 metų, kai Kaune buvo įkurta pirmoji nepriklausomos Lietuvos sporto organizacija Lietuvos Sporto Sąjunga (sutrumpintai LSS).

Jonas Narbutas savo knygoje „Sportas nepriklausomoje Lietuvoje“ (pirmoji dalis, 1919 - 1936) rašo, kad net ir LSS iniciatorius bei vienas iš steigėjų Stepas Garbačiauskas negalėjo tiksliai pasakyti, kada įvyko tos organizacijos steigiamasis susirinkimas. Garbačiausko sudarytame sporto organizacijų sąrašė pažymėta, kad LSS įsteigta 1919 m. gegužės 18 d., nors viename savo laišku Narbutui Garbačiauskas rašo, kad tikslios kūrimo datos negali nurodyti, nes neturi iš tų laikų jokio raštinio įrodymo. Galbūt LSS pradžia buvo 1919 balandį, nes gegužės mėnesį Vytauto parke buvo pirmosios pratybos, neva rungtynės. Vis dėlto gal nebūna didelė klaida, jei bus palikta gegužės 18 data, kuri buvo tvirtiau įstrigusi steigėjo Garbačiausko atmintyje.

Pirmosios sporto organizacijos LSS steigėjai buvo: Stepas Garbačiauskas, Petras Oleka, Viktoras Jesaitis, mjr. dr. Pranas Sližys, Janavičiūtė - Kripienė ir Adolfas Sruoga. Lietuvos Sporto Sąjunga valdžios įstaigose įregistruota 1919 m. liepos 24 d.

Vienas iš steigėjų, Stepas Garbačiauskas, nuo 1930 diplomatinėje tarnyboje, nuo 1936 Lietuvos vicekonsulas Zueriche, kur ir mirė 1983. Prieš 23 metus New Yorke leidžiamam žurnale „Sportas Garbačiauskas“ gana plačiai aprašė pirmuosius Lietuvos sportininkų žingsnius 1919 m., be to, pateikė istorinės medžiagos ir Jono Narbuto knygas, kurios dvi dalys išleistos Montrealyje 1978.

Štai kaip Stepas Garbačiauskas aprašo sporto pradžių nepriklausomoje Lietuvoje:

„I Lietuvą atvykau pirmuoju oficialiai iš Sovietų Sąjungos grąžinamam traukiniu. Tai buvo 1918 m. gegužės mėn., bet Kauno, pagal tuometinį okupantų potvarkį, neleista pasiekti. 1919 m., kai bolševikai buvo okupavę rytinę Lietuvą su Vilniumi ir buvo paskelbta mobilizacija, per lietuvių ir bolševikų kautynes ties Žiezmariais ir Jėznu, ties Aukštadvariu perėjau frontą ir atsikūriau Kaune.“

Pirmiausia rūpėjo susirasti iš Maskvos karo metų (1914 - 1918) pažįstamų, kurie, mano žiniomis, jau turėjo būti Kaune, o ypač Petrą Oleką, su kuriuo Maskvoje buvome sporto klubo Sokolniki nariais. Deja, Olekai jau nerūpėjo sportas, nes buvo pasinėres į operą ir konservatoriją. Ieškoti kiti pažįstami iš Maskvos, bet jie ne sportininkai. Jų tarpe radau Viktorą Jesaitį, lietuvių laikraščio redakcijos sekretorių.

Betgi pats svarbiausias mano tikslas buvo rasti sporto aikštę ir salę, kur būtų įmanoma sueiti į ryšį su sportuojančiais. Per mėnesį išlandžiojau Kauną ir apylinkes, net ir didesnius kiemus, bet, mano didžiausiais nuostabai, nieko panašaus neradau. Prieš karą Rygoj ar per karą Maskvoj paaugliai žaisdavo iš skarmalų, popieriaus ar piuvėnų pasigamintais kamuoliais - futbolais. Rygoj ir Maskvoj tikrų sporto aikščių buvo maža — jos priklausė tik rinktinėms sluoksniams, o klubo nariai dažniausiai būdavo svetimšaliai. Betgi nestigo išmindžiotų aikštelių, kiemų, buvo galima užtikti žemės su smagstyčių pagaliukų, šakų, kas rodė, jog čia žaidžiama. Nieko panašaus Kaune neradau, o ką ir

kalbėti apie sales, Pasidarė liūdna ir nesuprantama, kodėl vaikai nežaidžia — visur lyg kokias tyrumas.

Jei vietos gyventojai neturėjo aikščių, tai tikėjauosi tokių rasti vokiečių okupacinėje kariuomenėje. Sekdamas jų laikraštį, užtikau pranešimą, kad vieną sekmadienį įvks N. N. diviziono Gepaeckmarsch (Waffenlauf pirmenybės). Baigmė buvo Viėnybės aikštėje (tuo laiku ten buvo turgavietė), priešais ministerių kabineto rūmus Donelaičio gatvėje. Prisiartinau prie teisėjų, organizatorių ir iš vieno jų, gimnasto bei lauko ritulio žaidiko, patyriau, kad anksčiau karėvinėse žaidė futbolą, bet nuo 1918 m. nebegavę kamuoliams odinių maukšlių bei guminių pūslų...

Pasitaręs su Oleka ir Jesaičiu, iškėliau reikalą steigti sporto organizaciją. Abu pritarė, ir vieną vakarą po darbo Oleka pakvietė mus pas savo dėdę karo gydytoją Jurgį Žilinską, kur radome ir kitą karo gydytoją mjr. Praną Sližį. Taip sutarėm steigti Lietuvos Sporto Sąjungą (LSSD).

1919 m. įsteigiamąjį susirinkimą, be anksčiau minėtųjų, atvyko pašto valdybos viršininkas inž. Adolfas Sruoga ir Janavičiūtė - Kripienė, kuri netrukus mirė. „Iš aktyvių sportininkų buvau vienintelis“, rašo Garbačiauskas, „nes Oleka jau neturėjo laiko. Jis tik vieną kartą, 1921 m., sutiko žaisti futbolą.“

Pirmoji Lietuvoj sporto organizacija įsteigta be patalpų, be aikštės, be aktyvių sportininkų... Sportuoti norinčius kviesdavom į susirinkimus per Kaune leidžiamą dienraštį „Lietuvai“ — čia padėdavo Jesaitis. Mairomio gatvėje, prie konservatorijos, žiemą įrengta čiuožykla, kuri mažai sutraukdavo lankytojų, ir tikrų sportininkų neatsirasdavo... Vėliau, skelbiantis ir rusų laikraštįje, prisistatė neseniai iš SS grįžę du sunkumų kilnojimo bei imtynių mėgėjai: Džiugas ir Kavaliauskas. Dr. Sližys Rusijos provincijoj stebėjo sunkumų kilnojimo ir imtynių varžybas ir jos paliko jam gero įspūdžio, bet ten lengvosios atletikos ar futbolo gal ir nebuvo matęs. Džiugas su Kavaliausku dar surado porą vyrų, imtynių naujokus, iš vienių fabriko Šančiuose — pradžioje tai ir buvo visa sportininkų šeima.

Vytauto parke buvo paviljonas su sale ir kambariais. Per karą ten vokiečių karininkų klubas, turėta ir gimnastikos įrankių. Šis pastatas ir krito man į akis“, rašo Garbačiauskas. „Žiemą, dienos metu, pastatas buvo tuščias, nenaudojamas, bet nustebau, jog vakarais susirinkdavo lenkiškai kalbą vyrai ir jaunuoliai. Langai buvo uždengti, bet pro plyšius pastebėjau, kad susirinkusieji gimnastikos įrankiais nesinauduoja. Pasirodė, jog lenkai šią patalpą buvo gavę per ryšius, kyšius ir pažintis neva sporto reikalingams. Iš tikrųjų, tai buvo sportu prisidengusi slaptoji lenkų karinė organizacija POW (Polska Organizacja Wojskowa). Vieta tam labai gera, nes parkas skendėjo medžiuose, krūmuose, turėjo tris oficialius (faktiškai daugiau) išėjimus ir buvo neapšviestas. Ką pastebėjau, pranešiau dr. Sližiui, nes galėjau matyti nenaudojamus gimnastikos įrankius ir salę. LSS pirmas ninkas Sližys, berods, painformavo karo komendantą kpt. Juozą Mikuckį, o šis, regis, ir žvalgybai pranešė. Vėliau buvo susekta, kad ten buvo POW susirinkimai ir pratybos. Karo komendantas patalpas sekvestravo ir perleido LSS. Apie ruošiamą prieš juos žygi lenkams jų agentai buvo pranešę, tad paviljoną

Stepas Garbačiauskas

šluota iššlavė, dingo ir gimnastikos įrankiai...

Kaip minėta, dr. Sližiui patiko tvirtų raumenų sportas. Net iškaboj ir LSS antspaude, be vyčio, buvo išpieštas sunkumų kilnojimo įrankis... Vytauto parko patalpose pradėta rengti pirmieji sporto vakarai. Programoje du ar trys atletai, kurie kilnodavo sunkumus, nuoga ranka (delnu) kaldavo vinis į lentą, kumštini skaldydavo plytas ir pn. Atletai buvo apsikabinę medaliais, bližgučiais, greičiausiai juos laimėję Rusijos provincijos „pirmenybėse“. Neįprasta buvo stebėti, kaip atletai sveikindavo, linkčiodami žitrovams — žodžiu, tikras rusų provincijos cirkas ir balaganas...

Po kiek laiko vis daugiau į Kauną atvykdavo jaunuolių: iš SS, Latvijos, Estijos ar ir provincijos. Jų tarpe buvo broliai Karolis ir Viktoras Dineikos, Elena Kubiliūnaitė, Karnauskaitė ir kt., prisidėję prie sportinio judėjimo. „LSS sporto vakarai mums nepatikdavo, bet viešai prieš dr. Sližį pasisakyti nenorėjome, nes žinojom, kad jis tokį sportą mėgo ir įžiūrėjo jame ateitį. Po kelių pasitarimų, bet ne specialių susirinkimų, nutarta steigti naują sporto organizaciją Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjungą (sutrumpintai LFLS). LSS nariai, išskirus sunkumų kilnotojus, prisidėjo prie LFLS“, — rašo Garbačiauskas.

Pagal Joną Narbutą, LSS išnyko savaime, bet nesusijungė su kita, ir LFLS nebuvo jokia jos

LANKSTINUKAS

JAV LB krašto valdyba išleido naują lankstinuką. atžymėti nacių-sovietų pakto 50 metų sukakčiai. Išleistas anglų kalba, iliustruotas spalvotom nuotraukom iš demonstracijų Vilniuje, su žemėlapiu, kuris vaizduoja, ką palietė ši sutartis.

Lankstinukas vaizdžiai padeonstruoja atbundenčią Lietuvą, parodo sovietų ir nacių baisų smurtą, okupuojant nepriklausomą Lietuvą. Lankstinukas tinka dalyti visiem. Jo kaina 15 centų. Gaunamas: Lithuanian American Community, 2713 West 71 Street, Chicago, IL 60629.

NORI SUSIRAŠINĖTI

Jaunuolis iš Lietuvos nori susirašinėti su Amerikos lietuviu ar lietuvaite. Jo adresas: Algis Mickevičius, Donelaičio 26-2, Kaunas 23300, Lietuvos TSR.

NAUJA LIETUVIŲ ĮMONĖ
Ji skubiai perveža prekes

Jamesburge, N.J., kurio apylinkėj yra susitelkę nemaža įvairių fabriku ir įmonių, Michael E. Macys ir jo žmona Zinera prieš kurį laiką įsteigė kurjerių įmonę centrinėj New Jersey įsiskūrusių fabriku, įmonių ir privačių asmenų siuntom j jų pagaiduojamas vietas skubiai pristatyti. Įmonė pasirinko MCS (Macys Courier Service) vardą ir yra pasiekama šiuo adresu: P.O. Box 313, Jamesburg, N.J. 08831, tel. (201) 521-5530.

Įmonės savininkas yra 1944 m. Austrijoj gimęs lietuvių tremtinių Mykolo ir Meilės Macių (buv. Macevičių) sūnus, kurio tėvai įsikūrė ir iki šiol gyvena New Jersey. Jaunasis Macys lankė lietuvių Šv. Ptro ir Pauliaus parapijinę mokyklą Elizabeth, N.J., ir prie jos veikusių lituanistinę mokyklą ir priklausė čia veikusiai lietuvių skautų Šarūno draugovei.

Baigęs to pat miesto aukštesniąją mokyklą, atliko karinę privolę JAV armijoj ir buvo garbingai iš jos paleistas 1966 m.

Grįžęs iš kariuomenės, lankė N.J. valstijos Rutgers universitetą ir įsigijo biznio administracijos bakalauratą.

Savo srities darbą pradėjo dirbti 1971 m. United Counties Trust Company, Cranford, N.J. prekybininkų skyriaus vadovu ir už rūpestingą pareigų atlikimą buvo vis keliamas į vis atsakingesnes ir sodriau atlyginamas pareigas. Šiuo metu jis yra tos kompanijos viceprezidentas ir vadovauja Mastercard skyriui. Savo vadovybėj jis turi 54 tarnautojus.

Nors centrinėj New Jersey ir nėra stambesnių lietuvių įmonių, kuriom MCS Courier Service galėtų sąžiningai patarnauti, tačiau dauguma čia gyvenan-

M. Mecys. Nuotr. Greg Preece

čių lietuvių didžiuojasi kiekvieno lietuvių iškilimu profesiniame darbe ar įsikurtoje įmonėje. Todėl ir Michael E. Maciui ir jo žmonai Zinerai linkime geros sėkmės išugdyti savo įmonę tiek, kad ji galėtų sėkmingai varžytis su šiuo krašte nuo seno veikiančia United Parcel Service ir kitom tos rūšies įmonėm.

K. J.

Nėra ko čia rūpintis

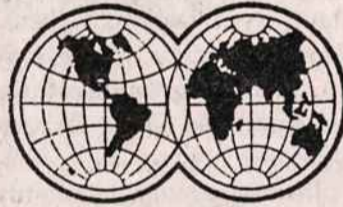
Antrą valandą ryto apysakos rašytojas sėdi prie rašomojo stalo piktas ir nuvargęs. Rašymas jam nesiseka.

— Mielasis, — atsiliepia žmona iš miegamojo, — gal jau eitum gulti?

— Negaliu, — jis sumurma. — Įleidau kaimietę merginą į vieno pikto vyro butą, ir nebežinau, kaip ją iš ten išvesti.

— O kiek turi metų toji mergina?

— Dvidešimt dvejus. — Jei taip, tai užgesink šviesą ir eik miegoti. Ji jau yra užtekina suaugusi ir pati suras išeitį.

COSMOS PARCELS
EXPRESS CORP.
Licenzija V/O "VNESHPOSYLTORG"

Geral žinoma firma su 30-ties metų patirtimi gerai ir greitai aptarnauja savo klientus siunčiant

SIUNTINIUS — DOVANAS
su apmokėtu muitu

į TSRS, tame tarpe į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kt.
GAVĖJAS NIEKO NEMOKA, VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

Klientų patogumui visi mūsų agentai turi didelį pasirinkimą aukštos kokybės prekių priėmimomis kainomis.

Dėl informacijos prašome kreiptis į mūsų pagrindinę kontorą arba į visus mūsų agentus.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
40 East 49th Street, New York, N.Y. 10017,
Tel. (212) 832 - 7550

BOSTON, MA 02127
BROOKLYN, N.Y. 11222
BROOKLYN, N.Y. 11235
BUFFALO, N.Y. 14212
CHICAGO, ILL. 60622
CHICAGO, ILL. 60622
CLEVELAND, OH, 44134
FORT WAYNE, IN. 46808
HAMTRAMCK, MI 48212
HARTFORD, CT. 06106
HERKIMER, N.Y. 13350
INDIANAPOLIS, IN. 46227
IRVINGTON, N.J. 07111
LAKEWOOD, N.J. 08701
LOS ANGELES, CA 90046
MIAMI BEACH, FL 33139
MINNEAPOLIS, MN. 55418
NEWARK, N.J. 07106
NEW YORK, N.Y. 10069
PHILADELPHIA, PA. 19115
PITTSBURGH, PA. 15203
ROCHESTER, N.Y. 14621
TRENTON, N. J. 08611
WATERVLIET, N.Y. 12189
WORCESTER, MA. 01607
WHEATRIDGE, CO. 80033
YOUNGSTOWN, OH 44503

632 Dorchester Avenue
661 Manhattan Avenue
1667 Sheepshead Bay Road
701 Filmore Avenue
2242 W. Chicago Avenue
1723 W. Chicago Avenue
6089 State Road
1807 Beineke Road
11415 Jos Campau Avenue
1839 Park Street
RR No. 1, Box 765 McKennan Rd.
3216 St. Jude Drive
1082 Springfield Ave.
901 E. County Line
7706 Santa Monica Blvd.
1352 Washington Ave.
2422 Central Ave. N.E.
698 Sanford Avenue
122 First Avenue
9550-B Bustleton Ave.
1307 E. Carson Street
681-683 Hudson Avenue
703 So. Broad Street
1828 3rd Avenue
22 Carlstad Street
4330 Quay Street
309 Federal Plaza West

Tel. (617) -268-1303
Tel. (718) 389-6747
Tel. (718) 769-4023
Tel. (716) 895-0700
Tel. (312) 235-7788
Tel. (312) 666-3985
Tel. (216) 884-1738
Tel. (219) 432-5402
Tel. (313) 365-6350
Tel. (203) 232-6600
Tel. (315) 866-3939
Tel. (317) 787-0052
Tel. (201) 374-6446
Tel. (201) 363-2251
Tel. (213) 656-1962
Tel. (305) 532-7026
Tel. (612) 788-2545
Tel. (201) 373-8783
Tel. (212) 533-2906
Tel. (215) 698-9190
Tel. (412) 481-2750
Tel. (716) 544-2151
Tel. (609) 393-9455
Tel. (518) 274-5242
Tel. (508) 798-2868
Tel. (303) 422-4330
Tel. (216) 743-0440

PRADĖS VEIKTI TELŠIŲ KUNIGŲ SEMINARIJA

Vyskupijoje apiplėštos keturios bažnyčios

New Yorkas, 1982 liepos 26 LIC)Telšiuose šį rudenį pradės veikti atkurtoji kunigų seminarija, praneša Lietuvos Informacijos centras. Perduodame Kataliku Pasaulio bendradarbio Petro Kimbrijo iš Kauno reportažą Vatikano radijui.

Pokario metais Telšių vyskupija visą laiką jautė didelį dvasininkų trūkumą. Šiandien apie septyniasdešimt — tai yra beveik pusė Žemaičių krašto parapijų — neturi savo kunigų. Dabar gi Kauno tarpdiecezinė kunigų seminarija nepajėgia dvasininkais aprūpinti visos Lietuvos.

Remiantis Bažnytinės Teisės 237 kanonu, sutarta Telšiuose atgaivinti seminariją kuri tegevavo nuo 1827 iki 1948 metų. Šiam žingsniui pritarė Lietuvos Episkopatas, žodini sutikimą davė ir pasaulietinė valdžia. Tikimasi, kad Lietuvos valdžios atsistatę organai padės suremontuoti ir buvusius seminarijos rūmus.

Jau esama 30 kandidatų į pirmąjį filosofinį kursą ir pranešama, kad gali įteikti pareiškimus iki pat rugpjūčio 1 dienos. Manoma, kad būsiosios seminarijos auklėtiniai, kartu su vyskupijos klierikais šiuo metu studijuojančiais Kauno tarpdiecezinėje Kunigų Seminarijoje palaipsniui

išvaudos vyskupiją iš kunigų trūkumo. Organizatoriai prašo maldomis paremti jų pradėtąjį darbą.

Taip pat pranešama, kad per šiuos metus jau apiplėštos net keturios Telšių vyskupijos parapijų bažnyčios. Naktį iš kovo 26 į 27 dieną Akmenės bažnyčioje pagrobti pinigai iš aukų dežučių; naktį iš kovo 29 į 30 Kuršėnų bažnyčioje išplėštos taip pat dežutės ir žeminių altorių tabernakuliai; naktį iš kovo 30 į balandžio 1 dieną Mažeikiuose išniekintas Švenčiausias Sakramentas; Skuodo rajonas nukentėjo net du kartus — pirmą kartą, naktį iš balandžio 3 į 4 dieną buvo pavogti du dideli altoriniai paveikslai, trys baržnytinės vėliavos, devynios žvakidės, du kryžiai, keturi votai. Išplėsti du tabernakuliai. Išpjauti iš rėmų ir pagrobti šoninių altorių paveikslai; antrą kartą — naktį iš liepos 20 į 21 dieną — iš bažnyčios buvo pavogtos šešios didelės žvakidės nuo didžiojo altoriaus, sulaužytos dvi žvakės, išlaužtas didžiojo altoriaus tabernakulis.

Ar sugebės milicijos darbuotojai išaiškinti visis piktadarius ar atgaus bažnyčios pagrobtais vertes, parodys ateitis.

(LIC)

Telšių kunigų seminarija. Nuotrauka daryta nepriklausomos Lietuvos laikais. Statula buvo nugriauta, kai rūmai buvo konfiskuoti. Patalpos gražinamos, vėl čia veiks kunigų seminarija.

1989 m. metinis visuotinis

ŠALFAS-gos suvažiavimas

Metinis visuotinis Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos suvažiavimas įvyks 1989 m. spalio 28., šeštadienį, Clevelande, Ohio. Adresas bus praneštas vėliau. Suvažiavimą globoja vid. Vakarų sporto apygarda ir Clevelando LSK Žaibas.

Suvažiavimo pradžia — 11:00 val. ryto.

Pagal ŠALFAS-gos statutą, suvažiavime sprendžiamu balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai, sporto klubų pirmininkai ar jų įgaliotiniai. ŠALFAS-gos rinktieji bei skir-

tieji pareigūnai ir ŠALFAS-gos garbės nariai.

Patariamoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportininkai gyvenimu besidomimi asmenys.

Smulkios informacijos pranešamos sporto klubams ir ŠALFAS-gos pareigūnams. Organizacijos ar asmenys norį gauti smulkesnių informacijų ar pateikti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFAS-gos Centro Valdybos sekretorių Algimantą Ta-

Yale universitete New Haven, Conn., iš k. Viva Bartkutė ir Vaiva Vaišnytė skaito "Ivy ode" gegužės 28 mokslo meto užbaigimo iškilnėse.

YALE UNIVERSITETO ABITURIENTŲ VARDU LIETUVIŠKAI

Yale Universitetas, įsteigtas 1701 metais, kuris U.S. News & World Report 1988 spalio 10 d. paskelbtaj studijoj buvo įvertintas kaip pirmaujantis universitetas Amerikoje, mokslų baigimą atžymi 2 dienas besitesiančiom iškilnėm. Per iškilmes skaitoma baigiančiosios klasės "istorija" ir į akmenį įkalami baigimo metai. Baigiančiai klasei jamžint klasės atstovai pačiam seniausiam universiteto kieme sodina vijoklį ir skaito susirinkusiai miniai baigiančiosios klasės atsiveikimo odę *Ivy Ode*. Vijoklio sodinimo ir odės skaitymo tradicija prasidėjo 1952 metais.

Š. m. gegužės 28 d. išskirtinai gražią sekmadienio popietę, tūkstančiai tėvų, giminių ir pažįstamų iš visos Amerikos ir kitų kraštų suvažiavo Yale universitete, New Haven, Conn., atšvesti per 1,200 Yale studentų mokslų baigimą. Sodinant tradicinį vijoklį, per garsiakalbius aiškiai ir įspūdingai skambėjo vijoklio odė — lietuvių kalba ("Lithuanian is not at all like Russian"! nusistebėjo vienas klausytojas draugei). Baigiančiosios klasės vardu odę lietuviškai ir angliškam vertime pasikeisdamos skaitė Viva Bartkutė ir Vaiva Vaišnytė.

Vivos Bartkutės pavardė šimt nuskambėjo per visą Ameriką,

mošiūną, 317 South Catherine Ave., LaGrange, IL 60525, Telef. 312 354 - 2516.

Šalia rutininių einamųjų ŠALFAS-gos reikalų, neabejotinai, vienu iš pagrindinių šio suvažiavimo punktų bus IV-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės, numatomos įvykdyti 1991 m. Lietuvoje bei vis plačiau besireiškias įvairus kitoks sportinis bendravimas su mūsų tėvynainiais.

ŠALFAS-gos Centro Valdyba

nes ji buvo viena iš 32 amerikiečių laimėjusių garsiąją Rhodes stipendiją tęsti studijas Oxfordo universitete, Anglijoj. Bartkutė pasižymėjo ir tuo, kad ji baigė Yale universitetą gaudama iš karto ne tik bakalauro bet ir magistro laipsnius. Jos pagrindinė šaka buvo ekonomija. Bartkutė laisvai kalba lietuviškai. Ji yra lankiusi Dariaus ir Girėno mokyklą Chicagoje ir buvusi veikli jūrų skautė. Baigimo iš-

LOS ANGELES, CALIF.

Lietuvos vyčių kuopa išsirinško tokios sudėties naują valdybą: pirm. Marytė Šepikaitė, vice-pirm. Robert Novak ir Bronė Skirienė, sekr. Arūnas Barkus, fin. sekr. Laima Baltrėnaitė, izd. Dennis Petras, koresp. Jonas Sturas.

Mirusieji. Martynas Sumanas, Lietuvos kariuomenės karininkas, sulaukęs 91 m. amžiaus mirė kovo 1. Henrikas Misiūnas, mokytojas, sulaukęs 82 m. amžiaus, mirė kovo 14. Gražina Juodeikienė, prof. Vlodo Juodeikos našlė, sulaukusi 81 m. amžiaus, mirė kovo 21. — L. Ž. K.

— Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio seimo taryba gegužės 9 d. posėdyje paskyrė 50,000 rublių lietuvių tremtinių palaukų perkėlimui iš Sibiro į Lietuvą. Taip pat buvo pritarta idėjai įsteigti Lietuvos miestuose ir rajonuose apmokomus Sąjūdžio veiklos kontrolierių etatus. (SIA).

— "Atgimimas", Sąjūdžio laikraštis, paskelbė JAV Senato Teisės komiteto priimtą rezoliuciją, kuria birželio 14 skelbiama "Pabaltijo laisvės diena". Rezoliucijos tekstas ištiesai atspausdintas laikraštyje.

kilmėse dalyvavo jos tėvai inž. Eugenijus ir Danguolė Pulkaininkaitė Bartkai. iš Indiana. ir brolis, kuris studijuoja Dartmouth College.

Vaiva Vaišnytė, odės autorė ir vertėja į anglų kalbą, bakalauro laipsnį gavo iš politinių mokslų. Vaišnytė taip pat laisvai kalba lietuviškai. Ji mokėsi neakivaizdinę (korespondencinę) "Zidinio" mokyklą, užpėnai lankė vasaros lituanistinius kursus Lemonte, o pernai — Vilniaus universitete. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese Australijoj Vaišnytė buvo Connecticut lietuvių jaunimo atstovė. Vaišnytė yra ateitininkė. Baigimo iškilnėse dalyvavo jos brolis, kuris studijas taip pat baigė Yale ir tėvai, prof. Rimas Vaišnytis ir dr. Elona Marijošūtė-Vaišnienė iš Connecticut, taip pat Yale universiteto abiturientai.

Nuo rudens Viva Bartkutė tęs ekonomijos studijas Oxforde, o Vaiva Vaišnytė, prieš tęsdama studijas, ketina padirbėti gamtos saugos srity.

ŽODIS SKAITYTOJUI A. LINUI

Rugpjūčio 3 *Darbininko* redakcija gavo laišką, pasirašytą — Skaitytojas A. Linas. Laiško gale rašoma, kad esąs pravažiuojantis iš Lietuvos, tai šitaip ir pasirašęs. Laiškas pasisako neigiamai dėl Vytauto Vėbeliūno dabartinio New Yorko miesto burmistro indorsavimo.

Čia yra laisva spauda, ir kiekvienas turi teisę pasisakyti vienaip ar kitaip tuo pačiu klausimu. Tačiau yra tam tikra tvarka. Anoniminių laiškų redakcijos nespausdina. Laiškus redakcijai reikia pasirašyti tikra pavarde, nurodyti savo adresą. Redakcija turi žinoti, kas jai rašo, iš kur.

Jūs pasirašėte tik slapyvardžiu, tai redakcija Jūsų laišką negali spausdinti.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 SOUTH WESTERN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60643
TEL. (312) 238-9787

Dar yra vietų šiose kelionėse į Lietuvą:

Rugsėjo 12 d., Vilniuje 15 dienų, — iš Chicagos — 2,795.00,
iš New Yorko — 2,645.00

Spalio 3 d., Vilniuje 10 dienų — iš Chicagos — 1,895.00,
iš New Yorko — 1850.00

Galimybė Lietuvoje aplankyti norimas vietas.

Registracijai ir informacijai skambinkite 1-312-238-9787.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU taip pat tvarko giminių ir draugų iškviatimo iš Lietuvos dokumentus ir parūpina lėktuvų rezervacijas atvykimui į Ameriką. Taip pat darome nuotraukas vizoms ir pasams.

PRANEŠIMAS

Amerikos Lietuvių Taryba, susitarus su VLIKu, prašo visas organizacijas ir ypač pavlenius asmenis gausiai siųsti Valstybės departamentui, slapto Molotovo-Ribbentropo 50 m. sukakties proga, VLIKo paruoštą atsisaukimą "APPEAL" — lankstinuko formoje laišką. Užpildžius ir pasirašius siųsti šiuo adresu:

The Honorable James A. Baker, III
The Secretary of State
Washington, D.C. 20520

"Appeal" pareiškimal gaunami ALTO centre ir ALTO skyriuose. Taip pat reikia remti visas kitas pastangas, kuriomis siekiama Nepriklausomybės Lietuvai.

!ŠVISUR

— Linas Audrys Šmulskytis, dr. Vinco ir Aldonos Šmulskėčių sūnus, birželio 10 baigė Loyolos universiteto Stritch medicinos mokyklą, gaudamas medicinos daktaro laipsnį. Prieš tai Loyolos universitete magna cum laude yra baigęs istoriją ir anglų kalbą. Medicinos studijom pasirinko to universiteto Strich medicinos mokyklą. Vidaus ligų praktiką atlieka Christ Hospital, Oak Lawn, Ill.

— Lietuvių Krikščionių demokratų sąjungos centro valdyba ruošia konferenciją rugsėjo 2 - 3 dienomis Lietuvių Tautiniuose Namuose Chicagoje. Pradžią 9:30 v. r. Laukiama svečių iš Lietuvoj atsikūrusios krikščionių demokratų grupės ir iš Europos bei JAV didžiųjų lietuviškų kolonijų.

— Draugo dienraščio sekminga metinė gegužinė buvo liepos 30 sodelyje prie Marijonų vienuolyno. Buvo tradiciniai gegužinės pietūs, įvairūs laimėjimai. Buvo atidara Draugo administracija, kurią aplankė daug žmonių ir įsigijo knygy.

— Lietuvos vyčių 76-tasis seimas vyko rugpjūčio 2 - 6 Chicagoje, Holiday Inn, Countryside, IL. Globojo 112 kuopa iš Marquette parko. Mišios buvo Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Globojo klebonas kun. Jonas Kuzinskas.

Lituanistikos seminaras vyks ta nuo rugpjūčio 6 iki 20, netoli Chicagos. Dėstomj aštuoni kursai: Lietuvos istorija, Pabaltijo valstybės, Pokarinė lietuvių kultūra, Lietuvių apysaka, Pokario lietuvių poezija, Lietuvių kalbos kultūra, Lietuvių kalbos gramatikos pagrindai ir Linksnių ir prielinksnių vartojimas.

— Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjunga ruošia lietuvių gydytojų suvažiavimą Darbo dienos savaitgalyje, rugpjūčio 2 - 3. Suvažiavimas vyks Hyatt Oak Brook viešbutyje, 1909 Spring Rd., Oak Brook, Ill. Informacijos reikalais kreiptis į dr. Vanagūną 312 386-3454 arba G. Vižnienę 312 986-9665.

— Juno Beach, Fla., veikia "Dainos" choras, kuriam vadovauja Irena Manomaitienė. Choras dalyvauja dainų šventėje ateinančiais metais. Kai Dainavoje vyko pokalbis ir seminaras šventės reikalui, iš šio choro buvo nulykę delegatai: Vincas Staknys, Ona Šalčiūnienė ir Vincas Šalčiūnas.

— Antanina Bulotienė, ilgametė ir prityrusi tautinių šokių mokytoja, daug kur turėjusi savo grupes ir jom vadovavusi, dabar gyvena Denver, Colorado, ir ten vadovauja "Rūtos" šokėjų grupei. Grupė gražiai pasirodė tarptautiniame etnikų festivalyje.

— Vytautas Beliajus, žinomas tarptautinio masto įvairių tautų tautinių šokių mokytojas, redaguoja ir leidžia žurnalą "Viltis". Jį pavadino lietuviškai, nors pats tekstas yra angliškais. Žurnalas mini 45 metų sukaktį, kuri bus švenčiama spalio 13, 14 ir 15 dienomis su tautiniais šokiais ir kitais įvairumais. Pagerbimo pušryčiai bus Heidelbergo restorane. Su lietuviškais šokiais pasirodys tautinių šokių grupė "Aušra" iš Omahos.

Lietuva — tai jėga! Taip jaunimas šaukia okupuotąje Lietuvoje. Gyvendami laisvėje, prisidėkime prie jų šaukimo ir tą jėgą padarykime dar didesnę, kad sutrauktų okupacijos grupes ir Lietuva pasidarytų nepriklausoma.

TRANSPAK praneša naują, tikrai reikalingo ir naudingo maisto siuntinį.

Gaminį rinkinio šviežumas garantuotas, nes pats siuntinys bus sudaromas ir pristatytas į namus jūsų giminiams ir draugams Lietuvoje.

- 18 svarų** mėsos gaminių: šalto rūkymo sprandinė (pašalvinta), karšto rūkymo sprandinė, karšto rūkymo jautienos filė, aukščiausios kokybės rūkyta dešra.
- 11 svarų** maltos pupelių kavos, kavos be nuosėdų (instant), kakavos, chalvos (trinti riešutai su sirupu, aplieti šokoladu).
- 6 svarų** šokoladinių saldainių ir kitų saldumynų.

Reikia pabrėžti, kad visi minėti gaminiai yra **defektiniai** (dažnai vartojamas žodis Lietuvoje), reiškia — jų parduotuvėse **NĖRA**.

Šokoladiniai gaminiai naudojami ne vien tik sau, bet taip pat, kaip ir labai vertingos dovanos.

Siuntinį sudaro 35 svarai delikatesinių maisto gaminių. Pilna kaina su pristatymu \$185. Galima užsakyti pusę viso to siuntinio už \$120.

Ilgainiui galėsim ką nors pakeisti. Tai priklausys nuo vartotojų pageidavimų ir galimybių.

SIUNTINIAI. Siunčiam į Lietuvą video, stereo magnetofonus, siuvimo, mezgimo mašinas ir pn. Minėtas prekes persiunčiam UPS ir kitus JAV miestus.

VAISTAI. Siunčiame Lietuvių katalikų labdarų sąjungos sudarytą rinkinį reikalingiausių vaistų Lietuvoje: Bayer aspiriną, multi-vitaminus ir pn. Siunčiame ir receptinius vaistus arba medicininės priemonės.

„DOLERINĖS“. Turime tiesioginį susitarimą su „dolerinėmis“ parduotuvėmis. Jūsų pinigai saugiai pervedami per banką, arba asmeniškai Jūsų giminiams Lietuvoje. Šis būdas tinka įsigyti įvairioms prekėms, automobiliams, palikimams sutvarkyti ir išvengti muitinės išlaidų.

DAIKTŲ PERVEŽIMAS. Susidarius per daug daiktų jūsų svečių viešnagės pabaigoje, galime daiktus persiųsti į Maskvą arba į Vilnių ir iš kitų JAV miestų.

Rašydami būtinai praneškite ir savo telefono numerį — greičiau gausite atsakymą į savo klausimus — arba skambinkite:

Romas Pukštys

TRANSPAK Įstaiga volkla kasdien 10-6 v.v.
2655 W. 69th St. Šošt. 10-12 v. p.p.
Chicago, IL 60629 arba susitarus
1-312-436-7772 Namų tel: 1-312-430-4145

ŠĮ SKELBIMĄ IŠSIKIRPKITE IR PASILAIKYKITE!

Ar žinai, kad... DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Eifelio bokštas Paryžiuje buvo pastatytas 1889 metais ir gegužės 6 buvo atidarytas publikai. Tuo metu vyko pasaulinė paroda.

Lietuva pasaulinėje parodoje pirmą kartą dalyvavo 1900 metais. Paryžiaus parodoje buvo įrengtas tik vienas kambarys su lietuviškais eksponatais, kad visiems primintų, jog Lietuva tebėra gyva. Okupacinė Rusijos caro valdžia dėl to buvo pasipiktinusi ir darė demaršus. Parodos proga apie Lietuvos kambarį buvo išleistas specialus leidinys, kurio vienas egzempliorius yra ir *Darbininko* redakcijoje.

Pirmasis pašto ženklas Anglijoje plarduotas 1840 m. gegužės 6 d.

Vokiečių diržablis (cepelinus) „Hindenburg“ 1937 gegužės mėn. 6. Lakehurst, N.J., aerodrome turėjo sustoti. Besileisdamas žemyn užsidegė. Žuvo 36 žmonės. Amerikos žurnalistai laukė jo atskridimo, laukė ir filminkai. Jo sprogimas ir degimas buvo nufilmuotas, žurnalistų plačiai išgarsintas.

Uodai, kurie mus taip gelia vasaros metu, kraujo gali prisisiurbti pusantro karto didesnę kiekį už savo svorį. Jo sparnai plasnėja 1000 kartų per sekundę. Kraują siurbia tik patelės, jos

Remkime Tautos Fondą ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia visą laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Izdo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukos siųsti adresu: Tautos Fondas, Lithuanian National Foundation, Inc., P. O. Box 21073, Woodhaven, N.Y. 11421.

D. Liepas, Michigana, Mich., E. Kripaitis, Picton, Ont., B. Zapasnikas, So. Orange, N.J., A. Čėsna, Cleveland, Ohio, A. Marcel, Far Rockaway, N.Y., K. Dirgėlas, Ludwigshafen, W. Germany, K. Bendoraitis, Schwetzingen, W. Germany, A. Arlickas, Maspeth, N.Y., E. Dambriūnas, Brentwood, Md., Lithuanian Vytis club, Bradford, England, M. Pakutka, Brooklyn, N.Y., H. Koch, Glendale, N.Y., H. Masiliauskas, Media, Pa., M. Saltanis, Montreal,

per savo amžių padeda apie 3000 kiaušinėlių.

Lokių mitingai būna kiekvieną rudenį prie Churchill vietovės Kanadoje. Jų čia susirenka apie 1500 ir laukia, kol užšals žlanka, kad galėtų pagauti ir prisotinti jų mėgstama ruoniena. Vietos gyventojai bijo lokių užpuolimų. Jie įrengė 20 kambarių kalėjimą, kur suvaro pavojingus lokius ir laiko tol, kol žlanka užšala.

Vapsvos, skaudžiai geliantys vabzdžiai, kadaise buvo mobilizuojamos į karinę tarnybą. Mašina, kuri svaidydavo akmenis į priešų pilį, numesdavo ir uždarėtas dėžes su vapsomis. Dėžės suduždavo, ir įerzintos vapsvos puldavo priešų karius ir savo geluoniais juos paralizavo.

Olimpiniai žaidimai pirmą kartą įvyko Jungtinėse Amerikos Valstijose 1904 gegužės 4. Jie buvo atlikti St. Louis mieste.

Dar galima gauti Lietuvos krikščionybės jubiliejaus medaļį *Darbininko* administracijoje. Medalis yra pusantro colio dydžio, antikinės bronzos, kaina 10 dol., gryno sidabro — kaina 40 dol. persiuntimui pridėti 1 dol.

Clifton, N.J., L. Šimkus, Clark, N.J., M. Šimkus, Chicago, Ill., H. Anthony, So. Boston, Mass., A. Soras, Baltimore, Md., P. Vainius, Malvern, Pa., I. Kazlauskas, Great Neck, N.Y., L. Jankauskaitė, Brooklyn, N.Y., V. Šurkus, Sun City, AZ, V. Adomaitis, Annandale, VA., K. Teleišis, Bethpage, N.Y., A. Bakšys, Calverton, N.Y., L. Kybartas, Hamilton, Ont., S. Wenckys, Gulfport, Fla., A.

3 dol. — J. Baškauskas, Brockton, Mass.

2 dol. — B. Medelis, Baltimore, Md.

Po 2 dol. — V. Boreišis, Lakewood, N.J., A. Bajoras, Glenroy, Australia.

1 dol. — J. Kucinas, West Yarmouth, Mass.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja *Darbininko* administracija.

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

RUGPJŪTIS
LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Zūriche
Kelonė Nr. 803 rugpjūčio 3-17 \$2,299 iš Bostono ir Niujorko

RUGSĖJIS
LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje
Kelonė Nr. 914 rugsėjo 14-27 \$2,209 iš Bostono ir Niujorko
\$2,392 iš Čikagos

LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.
Kelonė Nr. 944 rugsėjo 14-23 \$1,799 iš Bostono ir Niujorko
\$1,982 iš Čikagos

SPALIS
LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kelonė Nr. 105 spalio 5-19 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
\$2,342 iš Čikagos

LAPKRITIS
LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelonė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko
\$1,882 iš Čikagos

GRUODIS
LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kelionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje
2 Briuselyje
Kelonė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 11 \$1,599 iš Bostono ir Niujorko
\$1,782 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pamokymu kiekvienai grupei!
Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimesiems dokumentus viešnagai pas jus. Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.
Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:
BALTIC TOURS
Suite 4
77 OAK STREET
NEWTON, MA 02164
Tel. 617-965-8080

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

Čia galite gauti:

- Lietuviškas VISA korteles
- Pinigines perlaidas
- Čekių sąskaitas
- Taupymo sąskaitas
- Įvairias paskolas
- Įvairius taupymo sertifikatus

—Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.—
KASOJE taip pat galite mainyti čekius, pervesti Social Security indėlius, atidaryti arba perkelti IRA fondus ir atlikti kitus bankinius reikalus.

Jūsų laukia lietuviškas patarnavimas, maloni nuotaika ir naudinga ateitis

Naujas K A S O S adresas: 86 - 21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonas: 718 441 - 6401.

INTERNATIONAL INDUSTRIES

International Industries
10401 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-0074

GREIČIAUSIAS IR PATIKIMIAUSIAS BŪDAS

NORINTIEMS APRŪPINTI ARTIMUOSIUS

LIETUVOJE

Jūsų artimieji tikrai apsidžiaugs gavę kvietimą atvykti į užsienio valiutos parduotuvę Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje ir, jiems patogiu laiku, be palydovo, už Jūsų nurodytą sumą apsipirkti; ar atsiimti naują Volgą ar Žigulį.

Kreipkitės — atsiųsime kainoraščius bei platesnę informaciją apie šį išimtinį patarnavimą.

NAUJAS PATARNAVIMAS
NORINTIEMS PASVEIKINTI
SAVO GIMINES AR DRAUGUS
LIETUVOJE

ŽAIBO greitumu jūsų artimieji bus pasveikinti vardinių, jubiliejų, sukaštųjų, vestuvių ar betkokla kita proga. Sveikinimai pristatomi į namus.

Kreipkitės — atsakysime į visus jūsų klausimus.
Ž A I B A S
9525 So. 79th Ave.
Hickory Hills, IL, 60457-2259
Tel. 312 430 - 7272

INTERNATIONAL

Pranešame, kad visos 1989 m. ekskursijos jau užpildytos. Dėkojame visiems savo klientams, pasinaudojusiems mūsų patarnavimais, ir ruošiamės tikrai įdomiam ir įvairiam 1990 m. sezonui.

Primername, kad G. T. INTERNATIONAL apskritus metus telkia įvairias paslaugas. Visi jūsų biznio ar turistinės kelionės reikalai bus sutvarkyti profesionaliai ir sumanliai.

Norintems viešėti Lietuvoje 5 dienas ar 5 savaites, sudarome individualius maršrutus, sutvarkome dokumentus bei visus kelionės ar viešbučio reikalus, ir jūsų paslaugoms parūpiname patyrusių asmenį jus pasitikti

Kreipkitės — kelionė be rūpesčių daug malonesnė!

G.T. INTERNATIONAL, INC. 9525 SO. 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS 60457 TEL: (312) 430-7272

Prie a. a. Antano Revento paminklo Cypress Hills kapinėse šeima ir šeimos bičiuliai.

MIRĖ INŽ. DR. JURGIS JANKAUSKAS

1989 liepos 4 savo namuose Stamforde, Connecticut, mirė Jurgis P. Jankauskas, inžinierijos dekanas, mechanikos profesorius. Jis gimė 1907 lapkričio 26 Petrapiilyje. Jo tėvas gudų kilmės inž. dr. Platonas Jankauskas. (1860 Minske — 1941 Daniliš-

kiuose, Kėdainių apskr.) buvo mechanikos profesorius Lietuvos (vėliau Vytauto Didžiojo) universitete Kaune 1927 - 1934 Jurgis Jankauskas 1930 baigė VDU technikos fakultetą ir buvo pakviestas pritaikomosios mechanikos katedros j. laborantų,

nuo 1932 — vyr. laborantas. Įsigijęs daktaratą ir pakeltas į docentus, dėstė termodinamiką, braižomąją geometriją ir vidaus degimo variklių kursą.

1944 pasitraukęs iš Lietuvos, po II pasaulinio karo dėstė auto mechaniką ir vairavimą UNRRA amatų mokykloje Munchene. 1948 atvyko į JAV, apsigyveno New Yorko mieste ir dirbo vienoje šildymo bei vėsinimo įrengimų bendrovėje. 1949-1950 padėjo organizuoti Lietuvių inžinierių ir architektų draugiją, jos aktyvus narys. Be darbo įstai goje, dr. Jankauskas domėjosi automobiliais, bandė užpatentuoti automobilių stabdžių pagerinimą, kad būtų galima išvengti slydimo ant apšalusių kelių. Amerikiečių spaudoje parodė dėmesio jo išradimui, bet, nors demonstracijos Elizabeth, N.J. aerodrome buvo sėkmingos, dr. Jankauskas negalėjo rasti žmonių ar bendrovių, norėjusių finansuoti patento ir konstrukcijos išlaidas. Panašaus pobūdžio stabdžiai dabar vartojami prabangesniuose automobiliuose: Mercedes Benz ir Porsche.

Dr. Jankauskui rūpėjo energijos taupymas ir daug jo projektų buvo susiję su metodais, kurie įgalintų sumažinti elektros ir šiluminės energijos suvartojimą jau pastatytose įmonėse ir kt. Bendradarbiavo amerikiečių inžinierių spaudoje, rašė straipsnius iš technologijos srities.

Ypatingai jis mėgo pedagoginį darbą ir daug metų profesoriavo Rensselaer politechnikos institute Troy, N.Y. Studentijos buvo mėgiamas; jis mielai padėdavo ir studijas baigusiems jauniems inžinieriams. Be to, buvo ilgametis Verner Jensen and Adams bendrovės vyr. inžinierius, vadovavo šildymo, vėsinimo ir ventiliacijos įrengimams didžioje Stamfordo pastatoose (Landmark Square kompleksas, YMCA namai, GTE vyr. būstinė). Stamforde jis išgyveno 17 metų.

Amerikoje liko dr. Jurgio Jankausko sūnus Jonas, dukta Marija ir keturi anūkai.

Ks. J. J.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS ŽINIOS

Aušros Vartų parapijos metiniai rudens pietūs bus sekmadienį, spalio 15, tuojau po 11 val. sumos parapijos salėje. Naujai paskirtas klebonas kun. Eugenijus Savickas ir parapijos taryba nuširdžiai kviečia dalyvauti ir susipažinti.

Vytis Bakaitis, penktadienį, spalio 6, 8 v. v. parapijos salėje skaitys poeziją originalia kalba ir vertimuose. Rengia Branduolys

Charles Katino meno paroda įvyks spalio 28-28 (šeštadienį ir sekmadienį), nuo 12 - 6 v. v. Bus išstatyta tempera ir grafika. Rengia Branduolys.

Norintieji gauti informacijos apie parapijos tolimesnius renginius prašom prisiųsti savo vardą ir adresą: Karen Bradunas, c/o Our Lady of Vilnius rectory, 32 Dominick St., New York, N.Y. 10013, Tel. (212) 255 - 2648.

Dr. S. Sužiedėlio parašyta anglų kalba Lietuvos Bažnyčios istorija *The Sword and the Cross, A History of the Church in Lithuania* ką tik išėjo iš spaudos. Kaina su persiuntimu 11.50 dol. Gaunama: *Darbininkas* 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Danutės Brazytės-Bindokienės knyga *Lietuvių papročiai ir tradicijos išvijoje — Lithuanian Customs and Traditions*. Išleido Pasaulio Lietuvių Bendruomenės šiais metais. Ilustruota piešiniais ir nuotraukomis, pridėta ir gaidų, 364 psl., gaunama *Darbininko* administracijoje. Kaina 12 dol.

TRADICINĖ CAPE CODO LIETUVIŲ GEGUŽINĖ

Cape Codo Lietuvių bendruomenės apylinkė kasmet ruošia piknikus, kartais juos pajvairindama meno, rankdarbių parodėlėmis, filmais ir panašiai.

Šiomet toks piknikas įvyko liepos 15, šeštadienį, Bronės ir Antano Juodžių erdvoje sodyboje, visai netoli nuo Atlanto, garsaus paplūdimio Craigville Beach. Piknikas visais atžvilgiais buvo sėkmingas.

Rengėjai buvo maloniai nustebinti, kai šeštadienį, po vidudienio, pradėjo sodybon traukti būriai tautiečių iš arti ir toli. O jų buvo beveik trys šimtai. Pirmiausia prie kiemo vartelių pasitiko Genovaitė Treininė su loterijos bilietais. Toliau svečiai patekdavo prie kito staliuko, kur Irena Jansonienė ir Bronė Vasienė laukė su valgių ir gėrimų sąrašais: menu. Už nedidelę kainą svečiai galėjo gauti lietuviškus priešpiečius ir, žinoma, pavilgyti gomurį kava, alučiu, vaisvandeniuis ar stipresniais gėrimais.

Nugriautas paminklas

Stepono Dariaus ir Stasio Girėno istorinio skrydžio per Atlantą 56-rių metų sukaktis iškėlė prieš Brocktono ir apylinkės lietuvių ne tik naujų laikų mūsų tautos didvyrių tragišką mirtį Lietuvos labui, bet taip pat pastatytą Brocktone jiems paminklo liūdną likimą. Tai reikalas 1937 m. vietos ir apylinkės lietuvių pastangomis ir lėšomis Brockton Fair plote pastatyto jiems paminklo lietuviškos bakūžės forma. Tame plote kasmet vykstant žemės ūkio ir pramonės parodomis, Lietuvos bakūžėje buvo įrengiamos lietuvių tautodailės parodos, kurias aplankydavo dešimtys tūkstančių amerikiečių. Taip Lietuvių bakūžė supažindindavo kitataučius su Dariaus-Girėno skrydžiu, lietuvių tauta, jos siekais ir kultūrinėmis vertybėmis.

Kai Brocktone apsigyveno eilė aktyvesnių naujų ateivių, jų iniciatyva bakūžė buvo atnaujinta, joje rengiamoms lietuvių tautodailės parodomis buvo kviečiami iš Kasnados dailininkai Antanas ir Anastazija Tamošaičiai su savo darbais, kaip lietuviški kilimai, lietuviški baldai, audimo demonstravimas ir t.t. Į bakūžės dekoravimą buvo įsijungęs dail. Viktoras Vizgirda, vėliau joje buvo surengta dail. Kazimiero Žoromskio dailės darbų paroda. Ilgainiui bakūžėje buvo planuojama įrengti pastovų lietuvių tautodailės muziejų. Bet staigiai prieš keletą metų viskas neaiškiu būdu sugriuvo.

Brockton Fair plotą pertvarkant, Lietuvių bakūžė nugriauta, nors lietuviai turėjo su to ploto savininkais sudarytą sutartį, dalis įsigytų dalykų dingso, liko tik dail. Anastazijos Tamošaitienės austos užuolaidos ir keli kilimėliai, kurie vėliau parduoti. Aiškinantis bakūžės nugriovimo aplinkybes, nauji Brocktono Fair ploto savininkai teisinosi, kad apie bakūžės nugriovimą jie pranešė Brocktono Lietuvių Tarybai, kurios žinioje buvo bakūžė, bet nuo jos negavo jokio atsakymo. Tada kreiptasi į advokatą, perduodant jam turėtą sutartį, kad jis pareikalautų atlyginimo už nugriautą bakūžę. Dabar aiškinama, kad advokatas perdavęs tą bylą ir sutartį kitam advokatui, kuris sakosi neturįs jokių pėdsakų apie tą bylą ir sutartį.

Taip sugriautas Dariui-Girėnui pastatytas paminklas ir dingso be žinios to paminklo dokumen-

Nuo virtuvės stalų, apkrautų pyragais, pyragaičiais, tortais, sklido ore tradicinis virtų dešrų ir troškintų kopūstų kvapas. O kas turėjo jautresnę uosnę, tas galėjo patirti, kad esama ir tradicinio kugelio.

Kitoje kiemo pusėje svečių laukė Bronius Markeliūnas su savo asistentu, taip pat buriavimo entuziastu, Jonu Walteriu Beržinsku. Jie svečius aptarnavo gėrimais.

Kai visi užkando, atsipūtė, kas norėjo galėjo namo garaže pasižiūrėjo vaizdajuostę apie trijų Lietuvos burlaivių perplaukusią Atlanto vandenyną, sutikimą New Yorko uoste, ir Lietuvos deputatų išlydėjimą Maskvon ginti Lietuvos teisėtą reikalą. Vaizdajuostes iš Miltono atgabeno filmuotojas inž. Romas Bričkus. Televizijos aparatą ir kitą reikalingą priedą — VCR parūpino valdybos narys Edvardas Shakalis iš Plymouth. Apie valandą ar daugiau trukęs "televi-

tai, kurie turėjo jį apsaugoti nuo nugaravimo.

Tai liūdna istorija, kuri Dariaus-Girėno tragiško skrydžio sukaktį nudažo dar liūdnėmis spalvomis.

Svečių iš Lietuvos pasisakymai

Bostono ir apylinkės lietuvius aplanko vis daugiau svečių iš Lietuvos. Vieni jų atvyksta savo giminių aplankyti, o kiti užsuka, norėdami susipažinti su Lietuvos lietuvių veikla ir aktyvesniais jos dalyviais bei mūsų kūrėjais ir menininkais. Ypač daug pasirodo jaunesnės kartos atstovų, kuriems pirmą kartą tenka savo akimis pamatyti laisvojo pasaulio gyvenimą. Jiems atrodo, kad tai neįtikėtina pasaka. Laisvės Varpas stengiasi jų įspūdžius perduoti savo klausytojams jų pačių balsu. Dar įdomiau, kai svečiai pasisako įvairiais aktualiais Lietuvos reikalais. Taip liepos 30 d. laidoje filologijos mokslų kandidatas Algimantas Vaišnora iš Vilniaus buvo užklaustas Lietuvos ekonominio savarankumo ir jo galimybių reikalu. Savo atsakyme Algimantas Vaišnora įdomiai ir įtikinančiai dėstė, kad Lietuva visko turi. Jai trūksta tik nepriklausomybės. Kai ji bus atgauta, tai per 10 metų Lietuvos ekonominis gyvenimas bus atstatytas. Ekonomistai jau dabar numato visą eilę pajamų pastovia valiuta, kas greitai pakeltų visą Lietuvos ūkį. Bet be politinės laisvės ir nepriklausomybės ekonominis savarankumas negalės pilnai pasireikšti. Lietuvai reikia ne dalinės, bet pilnos nepriklausomybės.

zijos seansas" buvo reikšmingiausia šio pikniko dalis, leidusi svečiams susipažinti su naujais įvykiais Lietuvoje ir čia, Amerikoje.

Didelis ačiū inž. Bričkui ir jo padėjėjui Shakaliui, parūpinusiems įdomią ir vertingą informaciją.

Cape Codo piknikas sudarė progą Jucėnų sodyboje susitikti su senais bičiuliais, buvusiais bendradarbiais ar studijų draugais. Pikniko maišatyje susitiko penkios lietuviškos, buvusios Erlangeno, Vokietijoje, universiteto studentės. Štai jos: Janina Ambrozienė, Irena Končienė, Ada Monkienė, Stasė Cibienė, gyvenančios Bostono-Brocktono-Cape Codo srityje, ir dr. Valerija Norvaišienė, gyvenanti Floridoje. Būta ir kitų mažesnių apimties staigmenų. O kalbant apie Floridą, tai nemažas skaičius lietuvių dabar, vasaros metu, vieši Cape Code.

Pikniko rengėjai šiomis kelionėmis eilutėmis nori pareikšti padėką ne tik gausiems svečiams, bet ir tiems, kurie įgalino tokį renginį įgyvendinti. Pirmiausia padėka tenka Bronei ir Antanui Jucėnams, kurie kasmet užleidžia savo sodybą tokiems masiniams lietuvių renginiams, nieko iš jų nereikalaudami.

Toliau padėkos nusipelno buvęs ilgametis apylinkės pirmininkas Vladas Židžiūnas, atlikęs visą pasirušimo darbą. Jis pasiūlymą prityrusius asmenis, jų tarpe šeiminingę, valdybos narę Eleną Strazdienę. Jai padėjo eilė vietos lietuvių, kaip: Elena Simonavičienė, Jadvyga Lendraitienė, Stasė Šlapelienė, Malvina Norkonienė, Dalia Pautienienė, Elena Mineikienė ir kitos. Valdybos vicepirmininkė Genovaitė Treininė ne tik priminė svečius, bet ir kartu su Dalia Pautieniene sumaniai pravedė loteriją, kurios pelnas gerokai papildė apylinkės valdybos iždą.

Kalbant konkrečiau apie Lietuvių bendruomenės veiklą, verta čia pastebėti, kad Bostono apygarda yra išrinkusi penkis LB Tarybos narius, kurių du yra iš Cape Codo, tai: inž. Česlovas Mickūnas ir Alfonsas Petrutis. Pirmasis yra dabartinis LB Bostono apygardos pirmininkas, o antrasis — LB Cape Codo apylinkės pirmininkas. Priedo: Bostono apygardos tarybos keturi nariai taip pat sudaro dabartinę JAV krašto valdybos Kontrolės komisiją, kuriai vadovauja Česlovas Mickūnas.

Taigi, Cape Codo lietuviai, jauni ir seni, juda, kruta visomis kryptimis, kartais tapdami veiklos sirgaliais.

A. Petrutis

Buvusis mūsų klubo narys

A. A.

JADVYGAI BAJORINIENEI

netikėtai mirus, didelio skausmo valandoje jos dukterį Aldoną Maurutienę, žentą Dr. Vytautą Maurutį ir visus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Waterburio klubas

Mielą

JONĄ ZUBAVIČIŲ,

mirus jo sesutei BARBORAI BARDAUSKIENEI Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiu

Kazimieras Jankūnas

A. A.

DOMUI VIZBARUI,

mano vyrui, Floridoje mirus, nuoširdžiai dėkoju, kun. V. Zakarui už maldas kopyčioje, gedulo Mišias bažnyčioje ir palydėjimą į kapines.

Dėkoju Lietuvių klubo pirmininkui A. Gudonui už praveistą atsisveikinimą, muzikui A. Mateikalį ir grabnešiams. Dėkoju už skirtas aukas Rellginei Šalpai, už užprašytas Šv. Mišias ir pareikštas užuojautas.

Ypatingai dėkoju A. Armallui už sutvarkymą laidotuvių ir vyro pusbroliui V. Beleckui ir jo žmonai už didelį man suteiktą pagalbą.

Visiems dėkinga

žmona Elena Vizbarienė

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prielaimai, privaciai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kurio laiku. Jūsų skuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisdėda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai nepelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykite paduotais adresais.

MAIN OFFICE
480 West Broadway
South Boston
9 AM to 3:30 PM -
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE
748 Garrison Blvd.
9:30 AM to 9:30 PM
Mon., Tues., Wed. & Fri.
Thurs. - 8:30 AM to 7:30 PM
Saturday 9:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD, PRESIDENT

DARBININKAS

Redakcija. (718) 827-1352
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė. (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Apie trijų jachtų svečiavimą Amerikoje dar turime gana daug medžiagos. Redakciją pasiekė išsamus reportažas apie "Audros" ir "Lietuvos" viešnagę Baltimorėje. Reportažą parašė poetas Aleksandras Radžius ir pridėjo eilę nuotraukų. Vienas iš pirmųjų atsiliėpė uolus buriuotojas Vytautas Zelenis iš Los Angeles, Calif. Jis aprašė savo kelionę į New Yorką ir laivų sutikimo įspūdžius. Kęstutis Miklas, vadovavęs jūreivių pagerbimui Kultūros Židinyje, parengė to pagerbimo aprašymą, kuris dėl vasaros karščių ir atostogų buvo atsilikęs. Keli asmenys atsiuntė ir nuotraukų. Redakcija visiem dėkoja už uolumą ir jautrumą ir visa medžiaga pasinaudos, tęsdama burlaivių aprašymus.

Lietuva, profesionalinis ansamblis iš Lietuvos, ruošiasi atvykti koncertuoti į Ameriką. Jį kviečia kelionių agentas Algis Grigas iš Chicagos.

Vyrų oktetas iš Clevelando rugsėjo mėnesį vyks gastroliuoti į Lietuvą. Oketui vadovauja neseniai iš Lietuvos atvykęs muzikas Raimundas Kavaliauskas.

Ryšių su Ribbentropo-Molotovo pakto pasirašymu rugpjūčio 23 organizuojama delegacija pas paktą pasirašiusias valstybes. Čia New York'e aplankys Vokietijos atstovybę. Delegacijai vadovauti pakviesta Daiva Kezienė. Rengia Baltic American Freedom League. Šiuo metu sudaromas delegacijos sąstata.

VIGILINIS BUDĖJIMAS RUGPJŪČIO 23

Rugpjūčio 23 sueina 50 metų, kaip Molotovas ir Ribbentropas pasirašė slaptą sutartį ir pasidalijo Rytų Europą. Pagal šį slaptą susitarimą Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą.

Visur rengiamos demonstracijos. New York'e privačios iniciatyvos dėka tą dieną nuo ryto 7 iki vakaro 9 rengiamas vigilijinis budėjimas Dag Hammarskjöld Plaza, 47 St. ir 1 Ave Manhattane. Bus skaitomos įvairios ištraukos iš tremtinių literatūros, bus prisiminta ir ekologija — gamtos užteršimas. Visi kviečiami prisidėti prie šio budėjimo.

KETVIRTAS METINIS LIETUVIŲ FESTIVALIS

bus rugpjūčio 27, sekmadienį,
nuo 12 val. dienos iki 6 v.v.
Amerikkos legiono salėje
121 Third Street
Greenport, Long Island, NY

Rankdarbių ir gintaro parodos,
daug kitų įvalrumų. Lietuviškas
malstas. Dainos ir šokiai.
Groja visiems žinomas JOE THOMAS orkestras.
Įėjimo auka — 2 dol. suaugusiems.
vaikams — 1 dol.

Festivalį rengia Lietuvos vyčių 152 kuopa

Važiuojant mašina, išsukti į 73 išvažiavimą iš LIE "Orient-Greenport", važiuoti Rt. 58, pravažiavus pusę judėjimo rato, pasukti į Greenport. Legiono alė yra arti Geležinkelio stoties.

Vytautas Gerulaitis, teniso meistras, buvęs Lietuvos ir Baltijos teniso čempionas, pasiuntė į Lietuvą sveikinimus ryšium su lietuviškojo sporto 70 metų sukaktimi. (Sukaktis buvo paminėta Palangoje).

Vladas Bigenis iš Philadelphios, PA, atnaujino prenumeratą su dvigubą prenumeratos mokesčių. Dėkinga administracija už 40 dol. auką.

Petras Lanys iš Elizabeth, N.J. visada remia spaudą. Ačiū už atnaujinimą prenumeratos ir 40 dol. auką.

Vytautas Didžbalis iš St. Petersburg, FL nuolat remia spaudą. Ačiū už prenumeratos atnaujinimą ir 50 dol. auką Darbininkui.

A. a. Veronikos Gintautienės atminimui Kredito Unija KASA Lietuvių Fondui paaukojo 200 dol. Fondo valdyba atsiuntė padėkos laišką.

A. a. Veronikos Gintautienės atminimui, Kasa — Federalinė Liet. Kredito Unija, savo bendradarbių Vidos Jankauskienės pagėdavimu paskyrė Tautos Fondui 200 dol. T. F. dėkoja.

A. a. Petro Pagojaus atminimui Salomėja Narkelūnaitė paaukojo Tautos Fondui 10 dol. Ačiū!

DU PIANISTAI IŠ LIETUVOS

Rugpjūčio 7 iš Lietuvos atvyko du pianistai į tarptautinį pianistų konkursą, kuris vyksta New York'e.

Tie pianistai yra Jurgis Karnavičius, kompozitoriaus J. Karnavičiaus anūkas, Eglė Janulevičiūtė, abu yra Europos konkursų laimėtojai. Globoja Almis Šalčius.

Clevelande vieši pianistas Rokas Zubovas.

A. a. prel. Jono Balkūno atminimui Tautos Fondui aukojo: po 50 dol. — dr. Kęstutis Valiūnas ir Juozas Giedraitis. Po 25 dol. — dr. Aldona Janačienė ir Eugėnija Minkūnienė. Dėkojame.

Ieškoma pirkti knyga *Karalienės Mikaldos Pranašavimai Karaliui Saliamonui*. Siųsti į Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ATTENTION — GOVERNMENT SEIZED VEHICLES from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus Guide. 1-602-838-8885. Ext. A 6057.

GOVERNMENT SEIZED Vehicles from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus. Buyers Guide, 1-805-687-6000. Ext. S-4505.

ATTENTION — EARN MONEY READING BOOKS! \$32,000/year income potential. Details. 1-602-838-8885. Ext. Bk 6057.

EARN MONEY Reading books! \$30,000/yr income potential. Details 1-805-687-6000. Ext. Y - 4505.

ATTENTION — GOVERNMENT HOMES from \$1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. Call 1-602-838-8885. Ext. GH 6057.

ATTENTION — HIRING! Government jobs — your area. \$17,840 — \$69,485. Call 1-602-838-8885. Ext. R 6057.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

OSI VĒL TOLIAU VEIKIA PRIEŠ LIETUVIUS

Paskutiniu metu, kai mūsų dėmesys kasdien traukiamas besivystančių dinamiškų įvykių Lietuvoje, OSI veikla buvo šiek tiek mūsų visuomenės užmiršta. Tačiau, nors mažiau viešai girdėti apie OSI, jų žygiai prieš mūsų tautiečius rieda vis pirmyn.

Patiksliname. Darbininko 28 numerįje, prisimenant žmogaus nusileidimą į menulį, pirmam puslapyje buvo įdėtos dvi nuotraukos ir po jom buvo klaidingas parašas. Žmogus į menulį nusileido ne gegužės mėn. 20, bet 1969 liepos 20. Nepastebėtą korektūros klaidą. Atsiprašome Leonard Parzel iš Ottoville, Ohio, apsimokėjo Darbininko prenumeratos mokesčių keletui metų iš anksto, prisiųsdamas 50 dol. auką. Padėka už dosnumą.

A. a. Viktorijos Galinienės atminimui New Yorko Lietuvių Kultūros Židiniui aukojo: 200 dol. Kredito Unija KASA, 100 dol. Rimvydas ir Milda Šilbajoriai. 76 dol., LORAL Electronics tarnautojai. 60 dol. dr. Juozas ir Irena Dičpinigaičiai. Po 50 dol. P. ir I. Gvildžiai, N. ir O. Karašos, V. ir A. Katinai, J. A. Milukas, V. ir L. Milukai, M. Scarpinato, J. ir I. Vilgaliai, 40 dol. S. ir D. Biručiai. Po 30 dol. A. ir V. Jankauskai, T. ir I. Jasičiai, K. ir E. Milukai, V. ir A. Steponiai, A. ir R. Strazdžiai, A. ir J. Vytuviai. Po 25 dol. M. ir I. Jankauskai, V. ir V. Matušaičiai, A. Mičiulis, G. ir I. Žemaitaičiai. 20 dol. R. ir A. Vaičičiai.

Kultūros Židinio vadovybė visiem nuširdžiai dėkoja už aukas ir reiškia gilią užuojautą velionės artimiesiems.

P. Karosas iš New Britain, Conn., nuolatini Darbininko rėmėjas, atnaujino prenumeratą su 40 dol. auka. Labai ačiū už paramą.

Jūsų pinigai į Lietuvą siunčiami per banką į "dolerines" parduotuves: tinka Jūsų giminių apsipirkimui, automobiliams ir palikimams tvarkyti. Muito nėra. Romas Pukštys, Transpak, Telef. 312 436-7772, namų telef. 312 430-4145.

Video, stereo, siuvamas mašinas ir vaistus siunčiame į Lietuvą. Prekes pristatome per UPS ir kitus JAV miestus. Sudaromi iškvietai, siunčiame kargo ir iš kitų miestų. Romas Pukštys, Transpak, 2655 West 69 St., Chicago, Ill. 60629. Darbo valandos: 12-6 v.v., kasdien, šešt. 10-4 v. Arba susitarus, tel. 312 436-7772, namuose — 312 430-4145.

Bernardo Brazdžionio, įžymaus mūsų tautos poeto, nauja poezijos knyga *Po aukštaisiais skliautais*. Knyga laimėjo Lietuvių Bendruomenės 1986 metų literatūros premiją, 191 psl. Kaina 12 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

Gegužės mėnesi teismas atmetė Liudo Kairio apeliaciją nebūti deportuojamam iš Amerikos Teisingumo Departamento Office of Special Investigations (OSI) yra pareikalavę, kad L. Kairys būtų deportuojamas į Sovietų Sąjungą!

Kazimieras Palčiauskas yra nuteistas deportacijai į Sovietų Sąjungą. Jei teismas nepakeis savo nuomonės, jis bus išvežtas.

OSI yra užvedusi išpiltinimo bylas prieš du Bostono lietuvius — Motiejų Katinauską ir Vytautą Gudauską. OSI yra teismui pareiškę, kad sovietai parūpins liudininkus prieš juos.

OSI įžuliai bando apklausti du lietuvius Chicagoy ir Clevelande apie įvykius pirmose vokiečių okupacijos dienose.

Jau antri metai, kai Americans for Due Process (ADP) leidžia žinariastų anglų kalba apie OSI prasižengimus. Šis "ADP Newsletter" yra siunčiamas įvairiems Amerikos Kongreso nariams, žurnalistams, įtakingiems valdžios atstovams ir pan. Tokiu būdu šiem asmenim suteikiama kritiškas žvilgsnis į OSI ejimus.

OSI "vežys" dar bando plėstis į Australiją ir Angliją. ADP dirba parūpinti ir tiems kraštams tikslią, taiklią informaciją apie OSI prieštaravimus teisėtam procesui.

Iškilius advokatai, kurie pažįsta OSI, šitaip pasisakė Americans for Due Process seminare šį pavasarį:

"Tarp 1939-jų ir 1945 metų, rytų Europa pergyveno košmarinį siaubą... Vyravo valdžios, kurios rėmėsi teroru ir kurios

brutalizavo kiekvieną žmogų, su kuriuo suėjo į kontaktą. Tik išlikti gyvam buvo kasdienos sunkus uždavynys".

Adv. John Rogers Carroll Philadelphia, Pa.

"Nors sovietų spauda yra nu-stojusi šmeižti išseivius, OSI ir toliau tai daro. Jie vis dar skundžiasi apie visus tuos etnikus kurie atseit nori juos uždaryti. Jie šmeižia tuos, kurie drįsta ginti žmonių teises".

Adv. Povilas Žumbakis Chicago, Il.

"Aš manau, kad laikui bėgant ir apkaltinantiems senstant, OSI be jokios gėdos kels vis silpnėnes bylas kuriuos bus teisiniai 'pilkos' net ir visiškai atsidavusiems šalininkams. Bet aš nepramantau, kad OSI užsidarys".

Adv. E. Randolph Tucker Boston, Ma.

"Yra tragedija, kad OSI buvo leista be priežiūros lakstyti ir daryti tokius dalykus, už kuriuos dauguma advokatų prarastų savo leidimus praktikuoti teise".

Adv. John Broadly Washington, DC

Americans for Due Process (ADP) reikalinga finansinės pagalbos. Tik aukų dėka jie galės plėsti savo veiklą, kad nepersekiotų nekaltų žmonių, kad jų neištremtų į Sovietų Sąjungą. Visai šiai akcijai vadovauja Rasa Razgaitienė ir Daiva Kezienė.

Visuomenė prašoma paremti savo auka. Kiekviena auka, kad ir mažiausia, labai vertinama. Paaukoję šiam reikalui 25 dol., gaus jų leidžiamą biuletinį "ADP Newsletter".

Aukus siųsti:
Americans for Due Process
P. O. Box 85
Woodhaven, N.Y. 11421

Rugsėjo 23 ir 24 dienomis Brooklyne, NY, Lietuvių Kultūros Centre — Židinyje Renglama pirmą kartą JAV tokliu plačiu mastu

LIETUVOS MENININKŲ TAPYBOS IR GRAFIKOS PARODA

"ATGIMUSI LIETUVA"

Parodoje per 30 autorių ir daugiau kaip 100 kūrinių, atspindinčių naują, demokratijos ir išsivadavimo kelių žengiančią Lietuvą, matysime geriausius Lietuvos menininkus, tarp kitko jau pažįstamus platesnei New Yorko publikai iš praeltų metų sėkmingo "Guernsey" aukslono, kuriame puikiai įvertinti buvo R. Balčiūno, J. Daniliausko, D. Kasčiūnaitės, A. Stasiulevičiaus kūriniai.

Kviečiame plačiai dalyvauti N.Y. ir aplinkinių valstijų lietuvių šioje originalioje, plataus spektro parodoje.

Parodos atidarymas rugsėjo 29 dieną — šeštadienį 7 v.v.

Parodos rengėjas: J. SHOR INTERNATIONAL ANTIQUE INC.

LIETUVIŲ GRUPĖS KELIONĖ Rugsėjo 24 — spalio 7

ISPANIJA, PORTUGALIJA, MOROCCO

Bus aplankyta šventovė Fatima, Madridas, Lisabona, Gibraltaras, Grenada ir kt. Poilsis Costa Del Sol paplūdyliuose.

Kaina 1,685 dol. iš New Yorko. Pridėtinis mokeskis iš kitų miestų.

Kelionės vadovas — ROMAS KEZYS

Registruotis ir daugiau informacijų galima gauti kelionių agentūroje

VYTIS Travel

2129 Knapp St.

Brooklyn N.Y. 11229
Tel. 718 - 769 - 3300

Registruojantis įmokama 50 dol. asmeniui